

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

CURRICULUM NAȚIONAL

ARIA CURRICULARĂ
LIMBĂ ȘI COMUNICARE

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

pentru instituțiile de învățământ cu
predare în limbile minorităților naționale

Clasele X-XII

Chișinău, 2019

Aprobat:

- Consiliul Național pentru Curriculum, proces-verbal nr. 22 din 05.07.2019
- Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 906 din 17.07.2019

COORDONATORI:

- **Angela CUTASEVICI**, Secretar de Stat în domeniul educației, MECC
- **Valentin CRUDU**, dr., șef Direcție învățământ general, MECC, coordonator al managementului curricular
- **Natalia GRÎU**, consultant principal, MECC, coordonator al grupului de lucru

EXPERȚI-COORDONATORI:

- **Vladimir GUȚU**, dr. hab., prof. univ., USM, expert-coordonator general
- **Ion GUȚU**, dr. conf. univ., USM, expert-coordonator pe aria curriculară *Limbă și comunicare*

GRUPUL DE LUCRU:

- **Alexandra BARBĂNEAGRĂ** (coordonator), dr. conf. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău
- **Lucia CEPRAGA**, dr. conf. univ., ASEM
- **Ina DEACIUC**, grad did. întâi, IPLT „Aleksandr Pușkin”, Fălești
- **Iulia IORDĂCHESCU**, grad did. superior, UPS „Ion Creangă”, Chișinău
- **Viorica POPA**, dr. conf. univ., US „Alec Russo”, Bălți
- **Veronica ROȘCOVANU**, grad did. superior, IPLT „Dimitrie Cantemir”, Chișinău
- **Aliona SAVIUC**, grad did. întâi, DGE Fălești

PRELIMINARII

Curriculumul la *Limba și literatura română* pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, pentru învățământul liceal, este un document normativ, reglator ce descrie condițiile învățării, procesele educative, experiențele de învățare și modul de organizare a procesului de instruire la disciplină.

Prezentul *Curriculum* disciplinar, proiectat pentru a fi implementat la disciplina Limba și literatura română în clasele a X-a – a XII-a, este parte componentă a Curriculumului Național, Aria curriculară *Limbă și comunicare*.

Scopul Curriculumului constă în valorificarea politicilor educaționale naționale și europene în predarea-învățarea-evaluarea disciplinei *Limba și literatura română*, sporirea calității învățării limbii române în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale, formarea unei personalități capabile să comunice eficient în diverse domenii ale vieții.

Dezvoltarea *Curriculumului* disciplinar reprezintă un imperativ dictat de actualizarea actelor normative naționale și internaționale, a documentelor de politici educaționale și lingvistice, *Programul Național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale (2016-2020)*, a standardelor în educație, precum și de schimbările survenite odată cu adoptarea paradigmelor educaționale *centrarea pe elev și școala prietenoasă copilului*.

Procesul de elaborare a *Curriculumului* dezvoltat la *Limba și literatura română* este fundamentat pe prevederile mai multor acte normative: *Codul Educației al Republicii Moldova (2014)*, *Standardele de eficiență a învățării (2012)*, *Standardele de eficiență a învățării limbii române ca limbă nematernă în învățământul primar și preuniversitar din Republica Moldova (2012)*, *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020” (2014)*, *Programul Național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale 2016-2020 (2015)*, *Cadrul de Referință al Curriculumului Național (2017)*, *Concepția didactică a disciplinei Limba și literatura română în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale, Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: predare-învățare-evaluare (2018)*, *Recomandările Parlamentului European și ale Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2018)*.

La proiectarea documentului curricular s-a ținut cont de sugestiile experților în domeniul *Științe ale educației/Didacticii limbii și literaturii române*, precum și de opiniile cadrelor didactice și manageriale din republică, de experiențele programelor curriculare anterioare din țară și de peste hotare. Respectiv, în procesul de elaborare a *Curriculumului disciplinar* s-au luat în calcul:

- abordările postmoderne și tendințele dezvoltării curriculare pe plan național și internațional;

- imperativele de adaptare a *Curriculumului* disciplinar la așteptările societății, nevoile elevilor, dar și de tradițiile școlii naționale;
- valențele disciplinei în formarea competențelor intra- și interdisciplinare și a celor specifice;
- necesitățile asigurării continuității și conexiunii dintre ciclurile învățământului general;
- corelarea între disciplinele din aceeași arie curriculară, dar și disciplinele conexe etc.

În context, elementele de dezvoltare curriculară la *Limba și literatura română* pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale pentru treapta liceală sunt:

- racordarea procesului de învățare la cadrul legislativ actual, documentele normative și strategice naționale și internaționale, politicile educaționale, lingvistice și curriculare existente;
- compatibilizarea Curriculumului Național cu *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi*, corelarea competențelor de comunicare în limba română ca limbă nematernă cu nivelurile europene de performanță lingvistică conform CECRL, stabilirea și descrierea nivelurilor de învățare a limbii române ca limbă nematernă în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale;
- prezentarea conceptului de curriculum din perspectivă sistemică;
- abordarea integrată a procesului de învățare a limbii și literaturii române;
- precizarea nivelurilor taxonomice ale competențelor, fiind formulate competențele specifice disciplinei pentru fiecare treaptă și revizuit sistemul unităților de competențe în contextul dinamic al formării competențelor specifice pe unități de învățare pentru asigurarea continuității și progresiei procesului de învățare;
- reducerea, reevaluarea și reformularea unităților de competență, în baza taxonomiei competențelor, conform domeniilor de cunoaștere și înțelegere, aplicare și operare, integrare și transfer;
- corelarea abordărilor intra- și interdisciplinare la nivelul competențelor și a conținuturilor educaționale raportate la ciclurile învățării limbii române ca limbă nematernă (instituții de educație timpurie, învățământ primar), alte discipline conexe din Aria curriculară *Limba și comunicare*: Limbi străine, Limba și literatura rusă, Limba maternă;
- restructurarea, reorganizarea unor domenii, desconggestionarea programului curricular, prin eliminarea unor conținuturi considerate nerelevante pentru formarea/dezvoltarea competențelor specifice disciplinei;
- specificarea activităților de învățare, a produselor și a finalităților pe clase;
- reliefarea cadrului valoric intra-/interdisciplinar în baza profilului absolventului de la ciclul liceal, din perspectiva abordării psiho- și sociocentrice;
- promovarea abordării funcțional-comunicative în procesul de învățare a limbii române ca limbă nematernă, a strategiilor didactice active și interactive, a învățării experiențiale, a elementelor de învățare prin sarcini, proiecte, studii de caz, problematizare;

- diversificarea modalităților de integrare a noilor tehnologii digitale, informaționale și de comunicare în procesul didactic;
- introducerea în administrarea disciplinei, ca element de noutate, a orelor pentru *atelier de lectură, de discuții/dezbateri; atelierelor interculturale*, pentru promovarea abordărilor interdisciplinare, interculturale în procesul didactic etc.

Curriculumul promovează abordarea sistemică a conceptului de curriculum, modelul de proiectare curricular centrat pe competențe și finalități, axat, în special, pe produs sau pe achizițiile finale ale procesului complex de predare-învățare-evaluare.

Actualitatea prezentului *Curriculum* se impune și prin abordarea integrată a sistemului de competențe, conținuturi de învățare – studiul integrat al limbii și literaturii române, precum și a activităților de învățare.

Documentul normativ fundamentează și orientează activitatea profesorului de liceu, organizează procesul de predare-învățare-evaluare, încurajează creativitatea profesională a cadrului didactic în demersurile educaționale la disciplină, axându-se pe dezvoltarea personalității elevilor, a competențelor necesare pentru învățarea pe tot parcursul vieții, dar și de integrare socio-culturală.

În acest context, *Curriculumul* realizează următoarele funcții:

- reprezintă documentul normativ-reglator al procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina *Limba și literatura română* pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale;
- oferă repere teoretice privind proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional la disciplină;
- reprezintă axa orientativă de formare la elevi a competențelor specifice disciplinei;
- corelează procesul de proiectare didactică și de evaluare a randamentului școlar;
- servește drept reper pentru elaborarea produselor curriculare: manuale școlare, ghiduri metodologice, materiale didactice, softuri educaționale, teste de evaluare etc.

Curriculumul la *Limba și literatura română* este adresat tuturor actorilor procesului educațional: elevi, cadre didactice, părinți, manageri școlari, autori de resurse curriculare, precum și altor persoane interesate. Autorii de manuale vor dezvolta unitățile de învățare ale *Curriculumului* după criterii logice, operaționalizând competențele specifice, unitățile de competență și conținuturile tematice la disciplină în sarcini și contexte comunicative de învățare, vor oferi puncte de sprijin elevilor în realizarea unei învățări independente, active și interactive, iar profesorilor – puncte de plecare în realizarea unui demers didactic integrat de calitate.

I. REPERE CONCEPTUALE

Disciplina *Limba și literatura română* în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale are un statut de disciplină școlară obligatorie pentru toate treptele de instruire [Codul Educației al RM, art. 10, al (3)] și se fundamentează pe domeniul educației lingvistice.

Educația lingvistică este un proces de instruire pedagogică orientat spre formarea culturii comunicaționale a unei persoane capabile să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii etc., pentru soluționarea unor probleme concrete în viața de zi cu zi.

Principalele domenii de învățare pentru educația lingvistică sunt: dobândirea competențelor de comunicare, experiențelor cross și multiculturale.

Obiectivul fundamental al disciplinei *Limba și literatura română* în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale constă în dezvoltarea la elevi a competenței de comunicare, familiarizarea cu valorile naționale și universale, valorificarea experiențelor lingvistice și de lectură în diverse contexte de comunicare, în vederea integrării socio-profesionale.

Prezentul *Curriculum* reprezintă un sistem de competențe, conținuturi, activități didactice, produse și finalități care asigură funcționalitatea și dezvoltarea disciplinei *Limba și literatura română* în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, învățământul liceal.

Cadrul conceptual al *Curriculumului* se bazează pe câteva **principii fundamentale**:

- *principiul motivării, stimulării interesului pentru învățarea limbii române și a comunicării în limba țintă* (se va urmări învățarea pozitivă, valorificată printr-o gamă de strategii didactice experiențiale, active și interactive, pentru stimularea interesului de a învăța și comunica în limba română, încurajarea motivației intrinseci a elevului);
- *principiul sistematizării și coerenței demersurilor educaționale* (se va lua în considerare că învățarea se axează pe formarea/dezvoltarea eșalonată, graduală a competențelor specifice, unităților de competențe de la clasă la clasă);
- *principiul învățării centrate pe elev* (se va promova un demers didactic axat pe învățarea activă și interactivă, în care elevii să-și dezvolte independența de acțiune, originalitatea, creativitatea, realizând activitățile în propriul ritm de învățare);
- *principiul învățării bazat pe modelul funcțional-comunicativ* (procesul de învățare a limbii se va organiza ca model al procesului de comunicare reală/în situații concrete de viață);
- *principiul abordării integrate a conținuturilor de învățare* (se va centra pe învățarea limbii și literaturii române cuprinse într-o arie tematică unitară, urmărind realizarea unor competențe și finalități concrete);

- *principiul învățării experiențiale, prin acțiune* (se va realiza învățarea prin interacțiune cu ceilalți, din propriile experiențe, în contexte când elevul este direct implicat în activități practice);
- *principiul axiologic/valoric* (se va aplica în selectarea textelor recomandate și a unităților de conținut);
- *principiul accesibilității și individualizării procesului de învățare* (se va ține cont în proiectarea conținuturilor, activităților de învățare și a produselor curriculare, care vor fi alese adecvat particularităților individuale și de vârstă ale elevilor);
- *principiul comunicării interculturale* (se va urmări învățarea limbii ca o componentă a culturii, familiarizarea elevilor cu valorile culturii naționale, antrenarea lor în diverse contexte simulate și reale de comunicare interculturală);
- *principiul corelației interdisciplinare* (se va propune demers didactic interdisciplinar, corelat cu alte discipline școlare: *cu Limba și literatura maternă, Limbi străine, Geografia, Istoria, Artele, Muzica* etc., care motivează și condiționează caracterul sistemic al învățării).

Studiul limbii și literaturii române la treapta liceală este fundamentat pe cinci competențe specifice disciplinei ce vizează formarea/dezvoltarea competențelor de audiere, lectură, vorbire, scriere și a competenței interculturale, iar învățarea este centrată pe dimensiunile: *cunoștințe* (a ști), *abilități* (a ști să faci), *atitudini și valori* (a ști să fii, a ști să relaționezi cu ceilalți) ca sistem integrat; ce formează și dezvoltă o competență școlară.

Această abordare conceptuală rezultă din definiția competenței școlare promovată de *Codul Educației* [1], *Cadrul de Referință al Curriculumului Național* [2, pag. 16]: „*Competența școlară este un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, dobândite, formate și dezvoltate prin învățare, a căror mobilizare permite identificarea și rezolvarea diferitor probleme în diverse contexte și situații*”.

Prezentul *Curriculum* se bazează pe un sistem competențe:

- **Competențele-cheie/transversale**, categorie curriculară importantă, cu un grad înalt de abstractizare și generalizare, ce marchează așteptările societății privind parcursul școlar și performanțele cele mai generale care pot fi atinse de elevi la încheierea școlarizării. Acestea reflectă atât tendințele din politicile educaționale naționale, prevăzute de *Codul Educației* (2014), cât și din cele internaționale, stipulate în *Recomandările Comisiei Europene* (2018), precum: *competențe de comunicare în limba română; competențe de comunicare în limba maternă, competențe de comunicare în limbi străine, competențe în matematică, științe și tehnologie; competențe digitale; competența de a învăța să înveți; competențe sociale și civice; competențe antreprenoriale și spirit de inițiativă; competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale.*

Competențele-cheie/transversale vizează diferite sfere ale vieții sociale, au o profundă interconectare, poartă un caracter pluri-/inter-/transdisciplinar, se pot concretiza în cadrul competențelor specifice disciplinei, unităților de competențe, unităților de

conținut, activităților de învățare și produselor școlare recomandate, se formează și se dezvoltă progresiv și gradual pe niveluri și cicluri de învățământ. Aceste competențe se realizează în mod flexibil la toate disciplinele și treptele de instruire.

- **Competențele specifice** se proiectează în baza competențelor transdisciplinare și reprezintă sisteme integrate de cunoștințe, abilități, atitudini și valori proiectate pentru a fi formate/dezvoltate la disciplină până la finele învățământului liceal (clasa a XII-a), prin raportare cu întreaga perioadă de școlarizare.

- **Unitățile de competențe** derivă din competențele specifice, reprezentând componentele acestora ce urmează a fi formate/dezvoltate de fiecare elev pe parcursul unei clase/a unui an școlar.

Sistemul de competențe proiectat reprezintă componenta-cheie a *Curriculumul* disciplinar. Competențele sunt obligatorii și servesc drept reper în proiectarea și realizarea demersului didactic la clasă.

Totodată, *Curriculumul* la disciplina *Limba și literatura română*, învățământ liceal, orientează cadrul didactic spre organizarea procesului de predare-învățare-evaluare în baza unităților de învățare.

- **Unitățile de învățare**, elemente de bază ale documentului normativ, se află în interconexiune: *unități de competențe – unități de conținuturi – activități de învățare și produse* și servesc ca mijloace de atingere a finalităților de învățare.

- **Unitățile de conținut** constituie baza de operare, mijlocul de formare a sistemului de competențe: unităților de competențe proiectate, competențelor specifice disciplinei, dar și a celor transversale/interdisciplinare. De menționat că structura conținuturilor din actualul *Curriculum* este plasată în contextul teoriei curriculare în care conținuturile sunt integrate, respectiv, integrarea fiind element definitoriu.

Prin unitățile de conținut se urmărește și dezvoltarea competențelor specifice disciplinei, precum și a celor transversale/transdisciplinare.

Unitățile de conținut la disciplină includ: *contexte tematice* (arii de comunicare), *elemente de construcție a comunicării (unități lingvistice)*, *acte comunicative și texte recomandate*, prin care se realizează funcțiile de comunicare.

- **Activitățile de învățare** reprezintă modalități de lucru prin care se valorifică unitățile de conținut în vederea formării/dezvoltării unităților de competențe proiectate. Cadrul didactic are libertatea și responsabilitatea nu doar să utilizeze lista de activități de învățare propusă, dar și să o completeze, personalizeze, în funcție de specificul clasei de elevi, obiectivele urmărite, resursele disponibile etc.

- **Produsele** sunt rezultatele procesului de învățare, acestea fiind proiectate în *Curriculum* pentru fiecare competență specifică pe clase.

- **Finalitățile** de studii sunt rezultatele măsurabile obținute în cadrul procesului de învățare, prin care se certifică în ce măsură și la ce nivel competențele specifice au fost formate/dezvoltate la etapa dată de învățare/pe clase.

Finalitățile, exprimate gradual la etapa dată de învățare, după fiecare clasă, au și funcția de stabilire a obiectivelor de evaluare finală.

Reperetele conceptuale ale *Curriculumului* dezvoltat la disciplina *Limba și literatura română* pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, învățământ liceal, se axează pe modelul funcțional-comunicativ și vizează dezvoltarea competenței de comunicare prin **abordarea integrată** a învățării limbii și literaturii române.

„Abordarea integrată a limbii și literaturii române în liceu se reflectă în faptul interdependenței dintre educația lingvistică și educația literar-artistică, ce facilitează perceperea textului literar, a celui nonliterar și contribuie la producerea diferitor tipuri de texte, atât solicitate exclusiv în situațiile de învățare, cât și necesare în viața de după absolvirea școlii” [27, pag. 21].

În procesul de învățare a limbii și literaturii române în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale se va realiza studiul integrat al limbii și literaturii. Accentul se va plasa pe *educația lingvistică*, textul (nonliterar și literar) fiind un factor-reper de dezvoltare a competențelor verbal-comunicative (*audierea, vorbirea, lectura, scrierea*), model de limbă română literară, pretext pentru formarea competenței de comunicare. Învățarea limbii și a textului nonliterar/literar se va contextualiza conform unității tematice.

Studiul integrat al limbii și literaturii române în școală are ca scop formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare, care ar permite individului să acționeze autonom în diverse domenii (familial, educațional, social, profesional), pe întreg parcursul vieții.

Competența de comunicare în limba română se va forma prioritar, pornind de la textul nonliterar sau textul literar. Abordarea textului urmând a fi făcută, în fond, din perspectivă comunicativă. Se va urmări nu studiul textului în sine (hermeneutică, semiotică), ci modul de a transmite prin intermediul textului a diferitor valori, a extrage din text diferite valori, iar textul se va supune unei examinări funcționale.

Educația lingvistică a elevilor din instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale se va realiza printr-un larg spectru de **Acte comunicative** – secvențe produse de vorbitor cu o anumită intenție comunicativă. Actele verbale proiectate în *Curriculum* oferă elevilor multiple deschideri pentru utilizarea limbii în situații de comunicare concrete, conform ariei tematice stabilite.

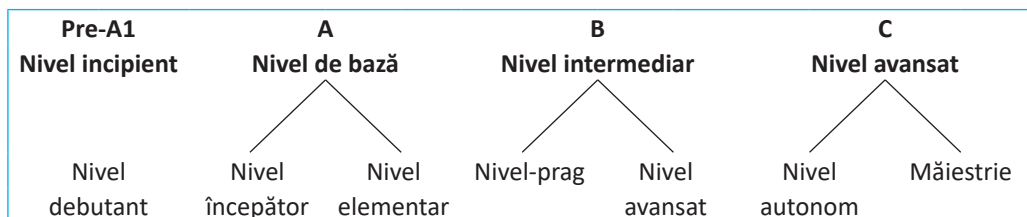
Prezentul *Curriculum*, care asigură funcționalitatea și extinderea disciplinei la nivel liceal, prevede învățarea limbii și literaturii române în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale în corespundere cu *Concepția didactică a disciplinei*, documentele de politici europene, Cadru European Comun de Referință pentru Limbi: învățare-predare-evaluare (CECRL-2018).

Conform CECRL, sunt stabilite nivelurile de competență lingvistică: Pre-A1, A1, A2, B1, B2, C1, C2, care corespund diviziunilor de cunoaștere a limbii: nivel incipient

(Pre-A1) – utilizator/vorbitor debutant; nivel de bază (A) – utilizator/vorbitor elementar; nivel intermediar (B) – utilizator/vorbitor independent; nivel avansat (C) – utilizator/vorbitor experimentat (*vide* Tabelul 1.1).

Tabelul 1.1

Nivelurile conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi

În temeiul CECRL care stipulează că „nivelurile sunt de referință și că, în orice context dat, utilizatorii ar putea să le divizeze, ilustrând modurile în care acestea s-ar putea realiza în diverse contexte”, a fost elaborată „o arborescență flexibilă” a nivelului **B2** de învățare a limbii române la treapta liceală (*vide* Figura 1.1) și corelarea acestora pe clase (*vide* Tabelul 1.2):

Nivelurile conform Cadrului European Comun de referință pentru Limbi

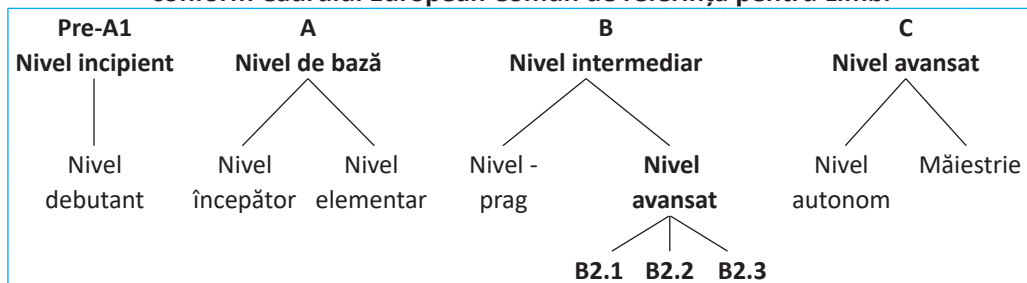

Figura 1.1. Arborescența flexibilă a nivelului **B2** cu referire la procesul de învățare a limbii române ca limbă maternă la treapta liceală

Tabelul 1.2

Nivelurile de învățare a limbii române ca limbă maternă corelate cu nivelurile CECRL

Etapa de învățământ	Nivelul de referință conform CECRL	Nivelul stabilit cu referire învățarea limbii române ca limbă maternă	Grupa/Clasa
Învățământ liceal	B2	B 2.1	X-a
		B 2.2	XI-a
		B 2.3	XII-a

Prezentul *Curriculum la Limba și literatura română* reprezintă un **concept integrator al disciplinei**, care valorifică procesul intercultural, intra și interdisciplinar. Aceasta se bazează pe patru elemente interconectate – 4C, care apar în contexte specifice: *conținut, comunicare, cunoaștere și cultură*. În acest sens, învățarea limbii și literaturii nu este privită ca un scop în sine, ci ca un mod de a acumula, odată cu învățarea ei, a unor cunoștințe despre cultura, obiceiurile, tradițiile naționale, normele comportamentale, valorile culturale naționale/universale etc. Componenta culturală din *Curriculum* asigură promovarea dezvoltării personale a elevului într-un cadru socio-cultural largit, educația *în și pentru valori*, contribuind la formarea identității naționale. În plus, menționăm posibilitatea de valorificare a conținuturilor educaționale prin intermediul mai multor discipline școlare (*Limba maternă, Istorie, Geografie* etc.).

De menționat că actualul *Curriculum* disciplinar pune la dispoziția profesorilor, autorilor de manuale, un cadru flexibil de organizare a demersului didactic la clasă, oferind multă libertate și deschidere atât în alegerea conținuturilor, acestea fiind recomandate (cu excepția materiei lingvistice), a textelor/fragmentelor de texte pentru studiu, cât și a integrării unităților tematice, proiectării procesului de învățământ, alegerii strategiilor predare-învățare-evaluare. Aceștia vor avea libertatea de a decide, în limitele necesare, pe clase, asupra modalității de abordare didactică a materiei, ținând cont de criteriul valoric, dar și de *interesele, preferințele, particularitățile de vârstă ale elevilor*.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. ore săptămână	Nr. de ore pe an ¹
Obligatorie	Limbă și comunicare	X	4	136
		XI	4	136
		XII	4	132

1.1. REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

UNITĂȚI DE CONȚINUT	CLASA		
	X	XI	XII
Mediul personal	25	45	45
Mediul educațional	35	26	26
Mediul social	38	35	26
Mediul cultural	38	30	35

Detalierea orientativă și modalitatea de repartizare a temelor/unităților de conținut pe clase și unități de timp la disciplină în raport cu conținuturile curriculare, se stabilește prin *Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la disciplină*, aprobate prin ordin de ministru.

III. COMPETENȚE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI

- **Comprehensiunea** vorbirii orale din variate tipuri de mesaje și surse, manifestând interes și atitudine pozitivă în procesul de interacțiune verbală.
- **Participarea** la interacțiuni orale în diverse situații de comunicare, demonstrând motivare, flexibilitate, autonomie în realizarea intențiilor comunicative.
- **Interpretarea** mesajelor scrise/textelor nonliterare și literare din variate surse, manifestând interes pentru lectură, gândire critică și motivare pentru integrarea informațiilor achiziționate în propriul sistem de valori.
- **Redactarea** diferitor tipuri de mesaje scrise pe variate suporturi, demonstrând corectitudine, comportament lingvistic autonom și responsabilitate pentru exprimarea în limba română literară.
- **Valorificarea** experiențelor lingvistice și de lectură în variate domenii de comunicare în limba română, demonstrând apreciere, respect pentru valorile culturii naționale/universale, deschidere pentru exprimarea identității naționale.

3.1. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE

Competența specifică	X	XI	XII
<p>1. Comprehensiunea vorbirii orale din variate tipuri de mesaje și surse, manifestând interes și atitudine pozitivă în procesul de interacțiune verbală.</p>	<p>1.1. Identificarea semnificației generale a mesajelor audiate, în diverse contexte de comunicare.</p> <p>1.2. Selectarea unor informații relevante din diverse texte audiate, în scopul îndeplinirii unei sarcini de lucru.</p> <p>1.3. Recunoașterea organizării logice a unor mesaje/texte audiate.</p> <p>1.4. Ascultarea activă a mesajelor, de complexitate medie, în comunicarea directă sau înregistrate pe diferite suporturi audio-vizuale.</p>	<p>1.1. Recunoașterea ideilor esențiale în prezentări, descrieri, discursuri, emisiuni, rapoarte.</p> <p>1.2. Stabilirea în mesajele audiate a unor puncte de vedere, atitudini, sentimente.</p> <p>1.3. Analiza unei informații audiate, din diverse surse, pentru a lua o decizie.</p> <p>1.4. Ascultarea activă a diferitor tipuri de mesaje receptate din interacțiuni verbale directe, TV, radio, Internet.</p>	<p>1.1. Receptarea sensului global al unui discurs oral în interacțiuni verbale sau în transmisiuni audio-video.</p> <p>1.2. Recunoașterea informațiilor specifice din mesaje/discursuri complexe pe subiecte de interes personal.</p> <p>1.3. Ascultarea activă a mesajelor, într-o limbă standard, în comunicarea directă sau înregistrate pe diferite suporturi.</p> <p>1.4. Distingerea mesajului unei conversații pe teme cotidiene între vorbitorii nativi.</p>
<p>2. Participarea la interacțiuni orale în diverse situații de comunicare, demonstrând motivare, flexibilitate, autonomie în realizarea intențiilor comunicative.</p>	<p>2.1. Redarea mesajului unor texte audiate/lecturate, pe baza unui plan de idei propus.</p> <p>2.2. Descrierea unor locuri memorabile, fenomene sociale etc., aplicând normele ortoepice ale limbii române.</p> <p>2.3. Caracterizarea unor persoane/personaje, în baza reperelor, cu argumentarea opiniei.</p> <p>2.4. Susținerea unui punct de vedere în cadrul unei discuții al unui schimb de mesaje pe teme de interes.</p> <p>2.5. Relatarea în detaliu a unor evenimente, experiențe personale, utilizând diverse surse și suporturi.</p>	<p>2.1. Redarea sintetic-rezumativă a mesajului unor texte audiate/lecturate, utilizând diferite repere.</p> <p>2.2. Descrierea unor întâmplări, fapte, situații, evenimente etc., aplicând normele de comunicare.</p> <p>2.3. Caracterizarea persoanelor/personajelor, exprimând atitudinea față de modul lor de a se comporta, a acționa, a gândi.</p> <p>2.4. Susținerea unui punct de vedere, în cadrul unei conversații, dezvoltând și justificând idei.</p> <p>2.5. Prezentarea unor informații relevante de interes personal, utilizând variate surse și suporturi.</p>	<p>2.1. Redarea detaliată a mesajului unor texte audiate/lecturate, conform anumitor cerințe.</p> <p>2.2. Caracterizarea persoanelor/personajelor, formulând puncte de vedere proprii, concluzii.</p> <p>2.3. Susținerea, cu argumente relevante, a unui punct de vedere, în cadrul unei discuții, pe teme cultural-literare.</p> <p>2.4. Prezentarea unor mesaje complexe pe variate subiecte de interes personal, aplicând normele limbii române literare.</p> <p>2.5. Prezentarea unor discursuri/comunicări/proiecte, utilizând diverse surse și suporturi letrice și digitale.</p>

<p>3. Interpretarea mesajelor scrise/textelor nonliterare și literare din variate surse, manifestând interes pentru lectură, gândire critică și motivare pentru integrarea informațiilor achiziționate în propriul sistem de valori.</p>	<p>3.1. Lectura autonomă a diferitor tipuri de texte nonliterare (instrucțiuni, texte publicitare etc.) și literare, adaptând modul și viteza de lectură la obiectivele stabilite.</p> <p>3.2. Recunoașterea unor informații specifice și de detaliu din texte lecturate, pe baza unor întrebări de sprijin.</p> <p>3.3. Selectarea unor informații relevante din texte informative, instrucțiuni, tabele, hărți etc. pentru a îndeplini o sarcină de lucru.</p> <p>3.4. Aprecierea în baza textelor lecturate a punctelor de vedere, atitudinilor, sentimentelor exprimate.</p> <p>3.5. Raportarea mesajului unui text citit la propriile experiențe de viață și de lectură.</p>	<p>3.1. Lectura autonomă a textelor nonliterare și literare din variate surse și de pe diferite suporturi.</p> <p>3.2. Identificarea de informații și opinii relevante, conform obiectivelor stabilite.</p> <p>3.3. Selectarea de informații din mai multe texte/surse în scopul îndeplinirii unei sarcini structurate de lucru.</p> <p>3.4. Aprecierea pertinentei și a valorii unei informații din textul citit.</p> <p>3.5. Raportarea mesajului unui text citit la propriile experiențe de viață și de lectură.</p>	<p>3.1. Lectura cu un mare grad de autonomie a unor texte complexe, din variate surse, evidențiind puncte pertinente.</p> <p>3.2. Identificarea de informații-cheie din diverse texte.</p> <p>3.3. Selectarea de informații din mai multe texte/surse, pentru documentare, în scopul formării opiniei proprii.</p> <p>3.4. Aprecierea valorilor promovate în textul literar prin integrarea acestora în propriul sistem de valori.</p> <p>3.5. Raportarea mesajului unui text citit la propriile experiențe de viață și de lectură.</p>
<p>4. Redactarea diferitor tipuri de mesaje scrise pe variate suporturi, demonstrând corectitudine, comportament lingvistic autonom și responsabilitate pentru exprimarea în limba română literară.</p>	<p>4.1. Respectarea exigențelor ortografice și gramaticale la elaborarea textelor scrise.</p> <p>4.2. Formularea unor argumente pertinente cu privire la subiectul pus în discuție.</p> <p>4.3. Redactarea diferitor tipuri de texte, utilizând exemple din viață/lecturi.</p> <p>4.4. Elaborarea unui eseu structurat în bază de repere.</p> <p>4.5. Manifestarea responsabilității pentru corectitudinea exprimării în limba română literară.</p>	<p>4.1. Respectarea exigențelor ortografice, gramaticale și stilistice în elaborarea textelor scrise.</p> <p>4.2. Argumentarea justificată a unui punct de vedere, a unei idei, alegeri.</p> <p>4.3. Elaborarea diferitor tipuri de texte conform ariei tematice.</p> <p>4.4. Redactarea unui eseu structurat, vizând evenimente, experiențe reale, opere literare.</p> <p>4.5. Manifestarea preocupării pentru calitatea mesajelor redactate.</p>	<p>4.1. Respectarea exigențelor gramaticale, stilistice și grafice în elaborarea diferitor tipuri de texte.</p> <p>4.2. Argumentarea, cu exemple relevante, a unor idei, opinii proprii.</p> <p>4.3. Elaborarea diferitor tipuri de texte pe teme de interes personal.</p> <p>4.4. Redactarea unui eseu structurat conform ariei tematice.</p> <p>4.5. Manifestarea responsabilității pentru exprimarea în limba română literară, demonstrând comportament lingvistic autonom.</p>

<p>5. Valorificarea experiențelor lingvistice și de lectură în variate domenii de comunicare în limba română, demonstrând apreciere, respect pentru valorile culturii naționale/universale, deschidere pentru exprimarea identității naționale.</p>	<p>5.1. Aplicarea achizițiilor lingvistice și lectorale în diverse situații de comunicare. 5.2. Producerea unor texte orale/scrise, pe diferite suporturi, conform ariei tematice. 5.3. Practicarea limbii române în diverse contexte școlare și sociale în vederea dezvoltării personale pe parcursul vieții.</p>	<p>5.1. Aplicarea achizițiilor lingvistice și lectorale în diverse domenii de comunicare (familial, educațional, social). 5.2. Prezentarea documentată a unor valori naționale/universale prin intermediul textelor letrice și/sau digitale. 5.3. Practicarea limbii române în diverse situații de comunicare interculturală.</p>	<p>5.1. Utilizarea achizițiilor lingvistice și lectorale în diferite contexte școlare, sociale și culturale. 5.2. Prezentarea argumentată a unor valori naționale/universale, prin intermediul textelor multimodale. 5.3. Practicarea limbii române în diverse situații de comunicare, în vederea integrării socio-culturale.</p>
--	---	--	--

IV. UNITAȚI DE ÎNVĂȚARE

<p>CS 1. Comprehensiunea vorbirii orale din variate tipuri de mesaje și surse, manifestând interes și atitudine pozitivă în procesul de interacțiune verbală.</p> <p>CS 2. Participarea la interacțiuni orale în diverse situații de comunicare, demonstrând motivare, flexibilitate, autonomie în realizarea intențiilor comunicative.</p> <p>CS 3. Interpretarea mesajelor scrise/textelor nonliterare și literare din variate surse, manifestând interes pentru lectură, gândire critică și motivare pentru integrarea informațiilor achiziționate în propriul sistem de valori.</p> <p>CS 4. Redactarea diferitor tipuri de mesaje scrise pe variate suporturi, demonstrând corectitudine, comportament lingvistic autonom și responsabilitate pentru exprimarea în limba română literară.</p> <p>CS 5. Valorificarea experiențelor lingvistice și de lectură în variate domenii de comunicare în limba română, demonstrând apreciere, respect pentru valorile culturii naționale/universale, deschidere pentru exprimarea identității naționale.</p>

CONTEXTE TEMATICE

1. Mediul personal
2. Mediul educațional
3. Mediul social
4. Mediul cultural

4.1. CLASA a X-a

Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Identificarea semnificației generale a mesajelor audiate, în diverse contexte de comunicare.</p> <p>1.2. Selectarea unor informații relevante din diverse texte audiate, în scopul îndeplinirii unei sarcini de lucru.</p> <p>1.3. Recunoașterea organizării logice a unor mesaje/texte audiate.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica situaarea în spațiu și timp a unor persoane/obiecte/acțiuni/ evenimente; - a identifica informații; - a defini sensul unor mesaje; - a semnala receptarea mesajului; - a confirma înțelegerea mesajului; - a solicita repetare unui cuvânt/enunț; - a exprima atitudini/opinii; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - audierea mesajelor/textelor/dialogurilor în format mp3, mp4, urmărind obiectivele prestabilite; - completarea, în baza mesajului audiat, a tabelelor, formularelor, fișelor de lucru (prin numerotare, unire prin săgeți etc.); - identificarea valorilor semantice ale unor cuvinte, enunțuri din informația recepționată la auz; - redarea rezumativă a sensului unui text sau mesaj audiat/vizionat; - identificarea/corectarea greșelilor dintr-un dialog audiat;

<p>1.4. Ascultarea activă a mesajelor, de complexitate medie, în comunicarea directă sau înregistrate pe diferite suporturi audio-vizuale.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - verificarea corectitudinii informațiilor auziate prin exerciții de tip adevărat/fals, corect/incorect, alegere multiplă, întrebări cu răspuns scurt etc.; - audierea/vizionarea activă unor secvențe de știri, emisiuni, filme documentare/artistice, conform ariei tematice; - exerciții de exprimare a atitudinii personale prin raportare la mesajul auziat etc. <p>Produse: Întrebări de precizare. Fișe de lucru. Tabele. Formulare. Organizatori grafici. Dialoguri. Discuții. Rezumatul textului. Secvențe audio/video. Mesaje/mesaje online. Postere etc.</p>
<p>2.1. Redarea mesajului unor texte auziate/lecturate, pe baza unui plan de idei propus.</p> <p>2.2. Descrierea unor locuri memorabile, fenomene sociale etc., aplicând normele ortoepice ale limbii române.</p> <p>2.3. Caracterizarea unor persoane/personaje, în baza reperelor, cu argumentarea opiniei.</p> <p>2.4. Susținerea unui punct de vedere în cadrul unei discuții al unui schimb de mesaje pe teme de interes.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a adresa întrebări/a solicita răspunsuri; - a cere/a oferi informații; - a solicita opinii/sugestii; - a se identifica/a identifica pe cineva; - a descrie obiecte/obiective de cultură/locuri/imagini; - a caracteriza persoane/personaje; - a prezenta fapte/întâmplări/evenimente; - a prezenta un text publicitar; - a prezenta un discurs; - a cere/a acorda ajutorul; - a exprima regretul; - a promite ceva; - a presupune ceva; - a exprima opinii/preferințe; - a exprima interesul; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - expunerea rezumativă a unor fapte, întâmplări, în bază de repere; - exerciții de modificare și transformare orală a enunțurilor/textelor (reducere, expansiune, reconstituire); - descrierea unor locuri/fenomene sociale/imagini, respectând anumite criterii; - exerciții de autocaracterizare; - caracterizarea unor persoane/personaje în baza textelor auziate/lecturate (în numele autorului, altor personaje); - exerciții de identificare a argumentelor în textele nonliterare/literare studiate; - prezentarea propriilor opinii, păveri cu privire la evoluția unor evenimente, acțiuni, fapte, identificate în textele auziate/lecturate; - implicarea în diverse conversații pe teme cotidiane; - participarea la dezbateri tematice; - elaborarea unui discurs cu durată de 1-2 minute conform ariei tematice/subiectelor de interes etc.; - realizarea și prezentarea unor proiecte individuale/de grup, utilizând TIC;

<p>2.5. Relatarea în detaliu a unor evenimente, experiențe personale, utilizând diverse surse și suporturi.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor secvențe audio-vizuale pe teme de interes personal; - elaborarea și prezentarea unor proiecte individuale/de grup, utilizând diverse suporturi; - exerciții de corectare reciprocă a greșelilor în comunicarea interpersonală. <p>Produse: Dialoguri. Interviu. Dezbateri. Relatări. Discursuri. Descrieri. Caracterizări. Prezentări orale. Produse digitale. Înregistrări ale unor secvențe audio-video. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
<p>3.1. Lectura autonomă a diferitor tipuri de texte nonliterare (instrucțiuni, texte publicitare etc.) și literare, adaptând modul și viteza de lectură la obiectivele stabilite.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica informații; - a selecta informații; - a formula concluzii; - a exprima atitudini/sentimente; - a afirma/a nega ceva; - a exprima/argumenta opinia; - etc. 	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura conștientă, dirijată/ghidată a diferitor tipuri de texte etc.; - lectura autonomă a textelor autentice de pe diferite suporturi; - redarea mesajului global al textului; - formularea întrebărilor pentru înțelegerea informațiilor specifice/de detaliu dintr-un text citit; - identificarea unor trăsături specifice ale persoanelor personajelor dintr-un text lecturat; - exerciții de organizare grafică a informației dintr-un text lecturat; - selectarea imaginilor plastice din textele literare; - stabilirea de afinități dintre textul citit și lecturile anterioare; - exerciții de extindere a conținutului textului; - discuții în baza textelor lecturate individual; - exerciții de exprimare a atitudinii în raport cu mesajul textului lecturat; - formularea unor concluzii pe marginea textului lecturat; - exerciții de căutare online conform anumitor sarcini; - ateliere de lectură, discuție/dezbateri, interculturale etc.
<p>3.2. Recunoașterea unor informații specifice și de detaliu din texte lecturate, pe baza unor întrebări de sprijin.</p> <p>3.3. Selectarea unor informații relevante din texte informative, instrucțiuni, tabele, hărți etc. pentru a îndeplini o sarcină de lucru.</p>	<p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	

<p>3.4. Aprecierea în baza textelor lecturate a punctelor de vedere, atitudinilor, sentimentelor exprimate.</p> <p>3.5. Raportarea mesajului unui text citit la propriile experiențe de viață și de lectură.</p>		<p>Produse: Fișe de lectură. Agenda de lectură. Discuții dirijate. Interviu în două trepte. Organizatori grafici. Fișa personajului. Postere. Proiect de grup/individual. Portofoliul etc.</p>
<p>4.1. Respectarea exigențelor ortografice și gramaticale la elaborarea textelor scrise.</p> <p>4.2. Formularea unor argumente pertinente cu privire la subiectul pus în discuție.</p> <p>4.3. Redactarea diferitor tipuri de texte, utilizând exemple din viață/lecturi.</p> <p>4.4. Elaborarea unui eseu structurat în bază de repere.</p> <p>4.5. Manifestarea responsabilității pentru corectitudinea exprimării în limba română literară.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a se autocaracteriza; - a descrie persoane/obiective culturale/locuri/acțiuni; - a prezenta informații; - a redacta un text publicitar; - a redacta un eseu; - a descrie experiențe; - a formula argumente/opinii; - a exprima atitudini și sentimente; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de utilizare a normelor ortografice și gramaticale; - exerciții de formulare a mesajului scris; - exerciții de prezentare în scris a argumentelor, ideilor , faptelor cu referire la subiectul abordat; - exerciții de autocaracterizare/caracterizare a unor persoane/personaje; - exerciții de descriere a unor locuri memorabile; - comentarea în scris a unor fapte/evenimente/acțiuni, în baza informațiilor recepționate din diverse surse; - exerciții de completare a fișelor de lucru/testelor/formularelor/chestionarelor etc.; - redactarea unei informații specifice, utilizând tehnici de reprezentare grafică (<i>Diagrama Venn, Graficul T, Clustering, Fishbone</i> etc.); - redactarea unui <i>text publicitar</i>; - realizarea textelor scurte, mesajelor electronice, produselor digitale; - exerciții de postare a comentariilor online pe chat-uri, rețele de socializare, pagina electronică a școlii etc.; - verificarea corectitudinii exprimării în limba română literară, consultând diverse dicționare etc.

		<p>Produse: Mesaje electronice. Texte. Opinii argumentate. Descrieri. Autocaracterizare. Caracterizări. Fișe de lucru. Tehnici de reprezentare grafică. Formulare completate. Text publicitar. Eseuri. Postere/postere digitale. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
<p>5.1. Aplicarea achizițiilor lingvistice și lecturale în diverse situații de comunicare.</p> <p>5.2. Producerea unor texte orale/scrise, pe diferite suporturi, conform ariei tematice.</p> <p>5.3. Practicarea limbii române în diverse contexte școlare și sociale în vederea dezvoltării personale pe parcursul vieții.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica informații specifice; - a descrie obiecte/obiective de cultură; - a prezenta de impresii personale; - a exprima atitudini și sentimente; - a exprima gusturi/preferințe; - a susține o părere/opinie/idee etc. <p>Elemente de construcție a comunicării* (*Notă: Elementele de construcție a comunicării se prezintă în tabelul <i>Componente structurale ale unităților de conținut</i> – clasa a X-a)</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea semnificației unor elemente specifice culturii naționale din diverse surse letrice și audiovizuale; - aplicarea normelor de comportament verbal, nonverbal în diverse situații de comunicare; - stabilirea asemănațiilor și deosebirilor între cultura națională și propria cultură; - prezentarea discursurilor pe teme socio-culturale, utilizând suporturi audio-vizuale; - prezentarea unor personalități notorii, obiective culturale de valoare, utilizând diverse surse digitale/media; - realizarea unor spoturi/afișe publicitare, itinerare turistice cu referire la diversitatea culturală, turismul național etc.; - realizarea unor secvențe audio-video scurte referitoare la diverse evenimente culturale; - prezentarea opiniilor, impresiilor personale, în raport cu o anumită operă de artă; - transformarea unei fișe biografice scrise într-un text oral/ scris; - realizarea unui interviu pe teme socio-culturale, de interes personal; - atelier de lectură, dezbateri/discuții; - proiecte individuale/de grup etc. <p>Ateliere interculturele: <i>Diversitatea culturală a Republicii Moldova.</i> <i>Etichete verbale și nonverbale în comunicarea interculturală.</i></p> <p>Produse: Dialoguri. Interviuri. Eseuri. Prezentări. Prezentări Power point. Discursuri. Postere. Afișe/pliante/flyere. Produse digitale. Proiecte individuale/de grup. Spoturi publicitare. Excursii reale/virtuale etc.</p>

• **COMPONENTE STRUCTURALE ALE UNITĂȚILOR DE CONȚINUT**

CONTEXTE TEMATICE	ACTE COMUNICATIVE	*ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII (abordare funcțional-comunicativă, aspect aplicativ, fără utilizarea metalimbajului)
<p>1. Mediul personal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autoportretul • Generații și interese • Dragostea – sentiment complex 	<p>Acte comunicative:</p> <p>descrierea de obiecte, persoane/personaje; descrierea de acțiuni, personaje; exprimarea opiniei; răspunsul la cererea de informații; afirmarea/negarea a ceva; semnalarea receptării mesajului; confirmarea înțelegerii mesajului etc.</p>	<p>Nivelul sintactico-morfologic:</p> <p>A.1 Enunțul: propoziția și fraza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea structurală a enunțului. Propoziția dezvoltată. Fraza. <p>A.2 Tipuri de propoziții și structura lor specifică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Expriamarea unor acțiuni, existențe (prezent, trecut), opinii, atitudini, impresii etc. Expriamarea unor opinii, atitudini, impresii etc.
<p>2. Mediul educațional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lectura între necesitate și plăcere • Motivația și succesul școlar • Cultura sănătății 	<p>Acte comunicative:</p> <p>cererea de informații/răspunsul la cererea de informații; exprimarea opiniei; afirmarea/negarea a ceva; mulțumirea, a răspunde la mulțumiri; considerarea unui fapt ca adevărat/fals; exprimarea interdicției; enumerarea; exemplificarea etc.</p>	<p>A.3 Textul</p> <p>Coeziunea sintactică și semantică, scopul comunicativ.</p> <p>B.1 Expriamarea unei acțiuni, stări (verbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul indicativ, timpul trecut (perfectul compus și imperfectul). Verbe reflexive. • Modul indicativ: timpul prezent. Verbe cu terminații specifice (de ex. <i>a afla, a tăia, a contribui</i>). • Modul nepersonal, participiul și supinul.
<p>3. Mediul social</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comunicare reală și virtuală • Mesaje scrise: <i>text publicitar</i> • Voluntariatul schimbă vieți • Comunicarea în situațiile de conflict 	<p>Acte comunicative:</p> <p>cerere de informații asupra unui fapt/lucru; răspunsul la cererea de informații asupra unui fapt/lucru; exprimarea opiniei; cererea de informații asupra atitudinilor și sentimentelor; exprimarea atitudinilor și sentimentelor etc.</p>	<p>B.2 Denumirea obiectelor, a ființelor (substantivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Substantive simple și compuse. Formarea substantive-lor. • Substantivul în propoziție. • Articularea substantive-lor. Articolului posesiv-genitiv. Utilizarea articolului posesiv-genitiv. <p>B.3 Expriamarea însușirilor (adjectivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formarea adjectivelor. • Declinarea adjectivelor. • Utilizarea adjectivelor în propoziție

<p>4. Mediul cultural</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patrie și patriotism • Locuri memorabile: Orheiul Vechi, Mănăstirea Curtea de Argeș • Nume care au creat valori: <i>Emil Loteanu, Eugen Doga</i> 	<p>Acte comunicative:</p> <p>cererea de informații asupra atitudinilor și sentimentelor;</p> <p>exprimarea atitudinilor și sentimentelor; exprimarea opiniei;</p> <p>cererea/oferirea de informații privind locuri/obiective de cultură;</p> <p>descriere de obiecte/obiective de cultură/locuri;/ființe;</p> <p>anunțarea unui fapt;</p> <p>confirmarea înțelegerii mesajului;</p> <p>acceptarea/refuzul invitației etc.</p>	<p>B.4 Exprimarea persoanei (pronumele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desemnarea persoanei. Pronumele personale. Pronumele de politețe. • Utilizarea formelor accentuate și neaccentuate în dativ și acuzativ. • Exprimarea referinței la o persoană: pronumele de întărire. • Ortografia pronumelor. <p>B.5 Exprimarea cantității (numeralul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numeralul multiplicativ. <p>B.6 Exprimarea coordonatelor acțiunii – spațiu, timp, mod (adverbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gradele de comparație ale adverbilor. • Adverbul în propoziție. <p>B.7 Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoziția <i>de</i>: contexte de utilizare. • Locuțiuni prepoziționale. <p>B.8 Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția)</p> <p>Conjuncții coordonatoare și subordonatoare.</p> <p>B.9 Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția) Interjecțiile care exprimă stări sufletești.</p> <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conf orm ariei tematice proiectate. • Sensurile cuvintelor. Cuvinte monosemantice și polisemantice.. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reguli bazate pe pronunție. Articularea cuvintelor respectând normele limbii române literare. • Modelarea intonației conform contextului (intonație ascendentă și descendentă). <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor însușite anterior se subînțelege.</p>
<p>Texte recomandate pentru unități de conținut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mesterul Manole</i> (fragment) • Vasile Alecsandri, <i>Dan, căpitan de plai</i> (fragment) • Mihai Eminescu, <i>De ce nu-mi vii, Atât de fragedă</i> (o poezie la alegere) • Ion Luca Caragiale, <i>Bacalaureat</i> (fragment) • George Coșbuc, <i>Trei, doamne, și toți trei</i> • Ioan Slavici, <i>Moara cu noroc</i> (fragment) • George Călinescu, <i>Jurnalul literar</i> (fragment) • Lucian Blaga, <i>Hronicul și cântecul vârstelor</i> (fragment) • Marin Sorescu, <i>La lecție</i> (fragment) • Vasile Romaniuc, <i>Tu ești stăpâna lumii</i> • Nicolae Rusu, <i>Lia</i> (fragment) etc. <p>Texte recomandate pentru atelierul de lectură:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Petre Ispirescu, <i>Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte</i> (fragment) • Mihai Eminescu, <i>Și dacă, Dorința</i> • Aureliu Busuioc, <i>Singur în fața dragostei</i> (fragment) • Spiridon Vangheli, <i>Copiii în cătușile Siberiei</i> • Aurelian Silvestru, <i>Ispita nemuririi</i> (fragment) etc. 		
<p>Notă: Se recomandă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studierea a 3-5 texte/fragmente de texte nonliterare și/sau literare, în cadrul fiecărei unități de conținut; • memorizarea a 3 poezii lirice sau a unor fragmente de texte epice (baladă, fabulă, poem). 		

4.2. CLASA a XI-a		
Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea ideilor esențiale în prezentări, descrieri, discursuri, emisiuni, rapoarte.</p> <p>1.2. Stabilirea în mesaje audiate a unor puncte de vedere, atitudini, sentimente.</p> <p>1.3. Analiza unei informații audiate, din diverse surse, pentru a lua o decizie.</p> <p>1.4. Ascultarea activă a diferitor tipuri de mesaje receptate din interacțiuni verbale directe, TV, radio, Internet.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a alege informații; - a identifica obiecte/persoane/acțiuni/evenimente; - a deduce sensul unor mesaje; - a semnala receptarea mesajului; - a confirma înțelegerea mesajului; - a solicita repetarea unui enunț/mesaj; - a exprima atitudini și sentimente; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - decodarea sensului unor mesaje orale (secvențe video-audio, interviuri etc.); - exerciții de identificare a punctelor de vedere, opiniilor contradictorii, atitudinilor, sentimentelor etc. în mesajul audiat; - formularea întrebărilor de clarificare a aspectelor neînțelese din mesajul audiat; ordonarea informației i recepționate la auz, conform anumitor criterii; - completarea unor texte lacunare, organizatori grafici; - exerciții de transfer a informației audiate în tabele, hărți, scheme etc.; - completarea unui formular sau a unei anchete; - rezumarea mesajului unui text audiat; - audierea/vizionarea activă a unor secvențe de știri, sporturi publicitare, emisiuni, interviu, filme documentare/artistice, conform artei tematice; - stabilirea similitudinilor/diferențelor între două mesaje audiate; - redarea în cuvinte proprii a mesajului audiat, - exprimând atitudinea personală etc. <p>Produse:</p> <p>Întrebări de clarificare. Fișe de lucru. Organizatori grafici. Dialoguri. Interviuri. Discuții. Înregistrări audio-video. Mesaje. Rezumatul textului. Proiectul etc.</p>

<p>2.1. Redarea sintetic-rezumativă a mesajului unor texte audiate/lecturate, utilizând diferite repere.</p> <p>2.2. Descrierea unor întâmplări, fapte, situații, evenimente etc., aplicând normele de comunicare.</p> <p>2.3. Caracterizarea persoanelor/personajelor, exprimând atitudinea față de modul lor de a se comporta, a acționa, a gândi.</p> <p>2.4. Susținerea unui punct de vedere, în cadrul unei conversații, dezvoltând și justificând idei.</p> <p>2.5. Prezentarea unor informații relevante de interes personal, utilizând variate surse și suporturi.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a cere/re/a oferi informații; - a reacționa la întrebări și răspunsuri; - a cerere/a acorda ajutorul; - a solicita cuiva să facă ceva; - a se oferi pentru a face ceva; - a prezenta informații; - a descrie obiective culturale/călătorii/ evenimente/experiențe; - a caracteriza persoane/personaje; - a face o reclamație; - a prezenta opinii argumentate; - a exprima regretul; - a avertiza în legătură cu ceva; - a exprima dorința de acțiune; - a cere/a oferi sfaturi; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - relatarea unor evenimente, în baza unor întrebări de sprijin, planuri, organizatori grafici; - analiza, compararea unor întâmplări/fapte/situații/elemente, exprimând opinia personală; - exprimarea argumentată a atitudinii, a propriilor păreri referitoare la persoane, personaje, fapte, evenimente, acțiuni etc.; - caracterizarea personajului/persoanei prin mijloace indirecte: limbaj, fapte, comportament, gesturi; - caracterizarea argumentată a unei persoane sau a unui personaj; - conversații cu unul sau mai mulți interlocutori pe teme cunoscute cu prezentarea opiniei/atitudinii personale; - prezentarea orală, folosind tehnici de captare și menținere a atenției publicului/interlocutorilor; - folosirea tehnologiilor digitale pentru susținerea vizuală a mesajului (retroproiector, prezentare în diferite pro-grame cu ajutorul calculatorului etc.); - participarea la dezbateri tematice; - susținerea unui discurs pe o temă dată, având ca suport organizarea grafică a informației; - discurs persuasiv cu durata de 1-2 minute; - realizarea unor comunicări/interviuri, utilizând diverse suporturi digitale; - elaborarea și prezentarea unor proiecte de grup, utilizând diverse suporturi audio-vizuale; - exerciții de evaluare a modului de exprimare orală în cadrul interacțiunilor verbale. <p>Produse: Dialoguri. Interviuri./Interviuri audio-video. Conversații te-matice. Dezbateri. Organizatori grafici. Relatări. Prezentări orale. Descrieri. Caracterizări. Discursul persuasiv. Produse digitale. Studiu de caz. Proiecte.</p>
---	---	--

<p>3.1. Lectura autonomă a textelor nonliterare și literare din variate surse și de pe diferite suporturi.</p> <p>3.2. Identificarea de informații și opinii relevante, conform obiectivelor stabilite.</p> <p>3.3. Selectarea de informații din mai multe texte/surse în scopul îndeplinirii unei sarcini structurate de lucru.</p> <p>3.4. Aprecierea pertinentei și a valorii unei informații din textul citit.</p> <p>3.5. Raportarea mesajului unui text citit la propriile experiențe de viață și de lectură.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica/a alege informații; - a extrage anumite informații; - a identifica descrieri de persoane/personaje/locuri; - a identifica caracterizări de persoane/personaje; - a solicita confirmarea/infirmarea informației; - a exprima opinia; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura dirijată și independentă a diferitor tipuri de texte; - lectura autonomă a textelor multimodale; - rezumarea conținutului textului lecturat; - identificarea trăirilor, stărilor, emoțiilor unor persoane/personaje din textul citit; - caracterizarea unui personaj în baza argumentelor desprinse din textul lecturat; - discuții/dezbateri în baza lecturilor realizate; - construirea de argumente pentru susținerea unor puncte de vedere; - structurarea informației lecturate în baza organizatorilor grafici; - stabilirea de asemănări/deosebiri între două texte citite; - exerciții de exprimare a atitudinii privind mesajul textului lecturat; - formularea unor concluzii în baza lecturilor personale; - exerciții de căutare online pentru selectarea unor informații concrete; - exerciții de ordonare cronologică a datelor; - ateliere de lectură, discuție/dezbateri, interculturale etc. <p>Produse: Fișe de lectură. Agenda de lectură. Agenda cu notițe paralele. Interviu. Discuții dirijate. Dezbateri. Fișa personajului. Organizatori grafici. Postere. Proiect de grup/individual. Portofoliul etc.</p>
--	---	---

<p>4.1. Respectarea exigențelor ortografice, gramaticale și stilistice în elaborarea textelor scrise.</p> <p>4.2. Argumentarea justificată a unui punct de vedere, a unei idei, alegeri.</p> <p>4.3. Elaborarea diferitor tipuri de texte conform ariei tematice.</p> <p>4.4. Redactarea unui eseu structurat, vizând evenimente, experiențe reale, opere literare.</p> <p>4.5. Manifestarea preocupării pentru calitatea mesajelor redactate.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a descrie acțiuni/evenimente/ experiențe; - a redacta o reclamație; - a redacta un eseu; - a face o reclamație; - a prezenta/a exprima atitudine/emoții/sentimente; - a exprima opinii proprii; - a prezenta argumente; - a exprima concluzii etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de utilizare a normelor ortografice, morfologice și stilistice; - exerciții de reducere, extindere, reconstituire a unui text scris; - exerciții de exprimare a opiniilor argumentate referitor la diverse situații, fapte, acțiuni; - exerciții de caracterizare a unor persoane/personaje; - exerciții de descriere a unor locuri memorabile; - exerciții de completare a fișelor de lucru/formularelor/ chestionarelor în format letric și digital; - redactarea unei reclamații; - elaborarea unor texte utilizând organizatori grafici; - realizarea textelor, mesajelor electronice, produselor digitale în baza platformelor Web 2.0; - redactarea textelor pe diverse suporturi, conform obiectivelor stabilite; - ordonarea logică a elementelor componente într-un text elaborat; - sintetizarea informațiilor din mai multe surse; - verificarea corectitudinii exprimării în limba română literară prin consultarea diferitor dicționare etc. <p>Produse:</p> <p>Mesaje. Mesaje electronice. Texte. Opinii argumentate. Descrieri. Caracterizări. Organizatori grafici. Fișe de lucru. Formulare completate. Reclamații. Eseuri. Produse digitale. Postere/Postere digitale. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
---	---	---

<p>5.1. Aplicarea achizițiilor lingvistice și lectorale în diverse domenii de comunicare (familial, educațional, social).</p> <p>5.2. Prezentarea documentată a unor valori naționale/universale prin intermediul textelor letrice și/sau digitale.</p> <p>5.3. Practicarea limbii române în diverse situații de comunicare interculturală.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a selecta informații specifice; - a descriere sentimente/experiențe/manifestări; - a prezenta personalități/obiective de cultură; - a exprima mulțumirea, satisfacția/bucuria/admirația; - a cerere/a oferi sfaturi; - a exprima opinii/sugestii/impresii etc. - a cita o personalitate; <p>Elemente de construcție a comunicării* (*Notă: Elementele de construcție a comunicării se prezintă în tabelul <i>Componente structurale ale unităților de conținut</i> – clasa a XI-a).</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea elementelor de cultură națională în mass-media/social media etc.; - compararea elementelor de cultură românească cu cele din cultura proprie; - prezentarea unor obiective cultural-istorice din patrimoniul național, prin mijloace audio-vizuale; - producerea unor secvențe audio-video pe teme sugerate sau de interes personal; - expunerea opiniilor, impresiilor personale cu referire la o operă literară lecturată; - exerciții de argumentare a interesului personal pentru comunicarea în limba română; - redarea conținutului unui articol din mass-media despre un eveniment cultural; - prezentarea în limba română unui program cultural co-legilor/prietenilor; - realizarea unor prezentări/discursuri, utilizând diverse platforme educaționale (web-2: https://vocatoo.com/); - ateliere de lectură, dezbateri/discuții; - proiecte individuale/de grup; - crearea unui portofoliu digital etc. <p>Ateliere interculturale: Unitate în diversitate. Câte limbi cunoști, atâta valori. Obiective culturale românești în patrimoniul UNESCO.</p> <p>Produse: Dialoguri. Eseuri. Prezentări. Prezentări PowerPoint/prezzi. Discursuri. Postere. E-colaje. Înregistrări audio-video. Proiecte digitale. Proiecte individuale/de grup. Excursii reale/virtuale etc.</p>
--	---	---

• COMPONENTE STRUCTURALE ALE UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

CONTEXTE TEMATICE	ACTE COMUNICATIVE	*ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII (aspect aplicativ, fără utilizarea metalimbajului)
<p>1. Mediul personal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imaginea de sine și reputația • Universul preferințelor • Dragostea înnobilează • Relația părinți – copii 	<p>Acte comunicative: Exprimarea mulțumirii, satisfacției, bucuriei; cererea de informații asupra unui lucru; cerere de informații asupra atitudinilor și sentimentelor; exprimarea de atitudini și sentimente; a cere scuze/a accepta scuzele; adresarea cererii cuiva să facă ceva; cererea/oferirea de sfaturi; exprimarea opiniei etc.</p>	<p>Nivelul sintactico-morfologic: A.1 Enunțul: propoziția și fraza Propoziția dezvoltată. Fraza. A.2 Tipuri de propoziții și structura lor specifică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea unor acțiuni dorite, opinii, atitudini, impresii etc. <p>A.3 Textul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coeziunea sintactică și semantică. • Punctuația (în funcție de materia studiată). <p>B.1 Exprimarea unei acțiuni, stări (verbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul condițional, timpul trecut. • Modul conjunctiv, timpul prezent. • Modul imperativ (forma afirmativă și negativă) cu pronume în acuzativ și dativ. • Modul impersonal, gerunziul. • Diateza pasivă. <p>B.2 Denumirea obiectelor, a ființelor (substantivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Substantivele compuse. Ortografia substantivelor. • Substantive de origine străină. • Substantivul în propoziție. Articularea substantivelor. <p>Declinarea substantivelor cu articolul nehotărât și hotărât.</p>
<p>3. Mediul social</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artă de a găsi argumente • Mesaje scrise: <i>reclamația</i> • Comunicarea online: oportunități și riscuri • În căutarea adevărului • Lecții de viață 	<p>Acte comunicative: cererea informației asupra unui lucru/fapt; răspunsul la cererea informației asupra unui fapt; oferirea unui răspuns afirmativ/negativ; cerere de informații asupra atitudinilor și sentimentelor; exprimarea de atitudini și sentimente; cererea/acordarea ajutorului. exprimarea opiniei; a cere scuze/a accepta scuzele; adresarea cererii cuiva să facă ceva; cererea/oferirea de sfaturi etc.</p>	<p>B.3 Exprimarea însușirilor (adjectivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gradele de comparație ale adjectivului. • Declinarea adjectivelor pronominale. • Adjectivul în propoziție. <p>B.4 Exprimarea persoanei (pronumele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pronumele în propoziție. • Exprimarea persoanei: pronumele personal la dativ. • Exprimarea posesiei: pronumele posesiv la genitiv și dativ. • Exprimarea interogației/relației. Declinarea pronumelui interogativ/relativ.

<p>4. Mediul cultural</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limba română este patria mea • Descoperă Republica Moldova • Nume care au creat valori: <i>George Enescu, Maria Bieșu, Mihai Grecu</i> 	<p>Acte comunicative: cererea de informații privind persoane/personalități/obiective culturale; alegerea de informații despre personalități, obiective culturale și istorice; cererea de informații asupra unui fapt; identificarea cuiva/a ceva; exprimarea de atitudini și sentimente; exprimarea admirației etc.</p>	<p>B.5 Exprimarea cantității (numeralul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Declinarea numeralelor cardinale. • Valorile morfologice ale numeralului. <p>B.6 Exprimarea coordonatelor acțiunii – spațiu, timp, mod (adverbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adverbe derivate. • Adverbul în propoziție. <p>B.7 Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția, locuțiuni prepoziționale)</p> <p>Prepoziții utilizate cu dativul: <i>grație, datorită, mulțumită, contrar, conform, potrivit, aidoma</i> etc.</p> <p>B.8 Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare</p> <p>donare</p> <p>Conjunții coordonatoare și subordonatoare</p> <p>B.9 Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția)</p> <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conform ariei tematice proiectate. • Pleonasm. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accentul logic. • Pronunțarea corectă a cuvintelor, enunțurilor conform normelor ortoepice a limbii române. • Modelarea intonației respectând accentul logic. <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor însușite anterior se subînțelege.</p>
---	--	--

Texte recomandate:

- Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei* (fragment)
- Vasile Alecsandri, *Istoria unui galben* (fragment)
- Mihai Eminescu, *Cezara* (fragment)
- Mihail Sadoveanu, *Baltagul* (fragment)
- Nicolae Labiş, *Moartea căprioarei* (fragment)
- Marin Preda, *Viața ca o pradă* (fragment)
- Ion Druță, *Frunze de dor* (fragment); *Ultima lună de toamnă* (fragment)
- Dumitru Matcovschi, *Doar femeia*
- Nicolae Dabija, *De dragoste*
- Grigore Vieru, *Limba noastră cea română; Pentru ea; Legământ; Iartă-mă; Tu* (1-2 la alegere)
- Tatiana Tâbuleac, *Fabule moderne* (fragment) etc.

Texte recomandate pentru atelierul de lectură:

- Ion Druță, *Păsările tinereții noastre* (fragment)
- Tudor Arghezi, *Testament*
- Ion Vătamanu, *Mama* (fragment)
- Nicolae Dabija, *Tema pentru acasă* (fragment)
- Igor Guzun, *Vinil, Bine* (fragment) etc.

Notă: Se recomandă:

- studierea a 3-5 texte/fragmente de texte nonliterare și/sau literare, în cadrul fiecărei unități de conținut;
- memorizarea a 3 poezii lirice sau a unor fragmente de texte epice (baladă, fabulă, poem).

4.3. CLASA a XII-a

Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Receptarea sensului global al unui discurs oral în interacțiuni verbale sau în transmisiuni audio-video.</p> <p>1.2. Recunoașterea informațiilor specifice din mesaje/discursuri complexe pe subiecte de interes personal.</p> <p>1.3. Ascultarea activă a mesajelor, într-o limbă standard, în comunicarea directă sau înregistrate pe diferite suporturi.</p> <p>1.4. Distingerea mesajului unei conversații pe teme cotidiane între vorbitorii nativi.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a recunoaște descrieri/caracteristici; - a selecta informații; - a considera o informație/un fapt ca adevărat/fals; - a cere clarificarea unui enunț/mesaj; - a solicita explicații sau detalii suplimentare; - a exprima atitudini și sentimente; - a exprima opinii. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - extragerea, conform anumitor sarcini, a informațiilor din spoturi publicitare audio/căști audio; - exerciții de identificare a unor caracteristici din mesajul audiat; - utilizarea instrumentelor web disponibile pentru a modela intonația, inflexiunea vocii (https://naturalreaders.com/); - corelarea unei imagini/unei expresii/unui proverb dintr-o listă dată cu semnificația mesajului audiat; - înregistrarea video a unui dialog/discurs pentru autoevaluare; - reprezentarea grafică/prin imagini a ideilor de bază ale textului audiat; - solicitarea unei confirmări cu privire la semnificația unor informații din textul audiat; - discriminarea informațiilor factuale, a opiniilor, impresiilor, atitudinilor, concluziilor; - extragerea informației din interacțiuni verbale, diverse surse audio autentice, conform sarcinii etc. <p>Produse:</p> <p>Întrebări de clarificare/precizare. Fișe de lucru. Organizatori grafici. Reprezentări grafice. Dialoguri. Interviu. Discuții. Înregistrări audio-video. Mesaje. Rezumatul textului. Proiectul etc.</p>
<p>2.1. Redarea detaliată a mesajului unor texte audiate/lecturate, conform anumitor cerințe.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a da/a solicita informații/instrucțiuni/sfaturi/explicații; - a se autoprezenta; - a prezenta experiențe/acțiuni/evenimente; 	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - expunerea rezumativă a detaliilor dintr-un text audiat/lecturat; - exprimarea argumentată a propriilor opinii vizavi de lucrurile de valoare și valoarea lucrurilor/vocație și alegerea profesiei etc.;

<p>2.2. Caracterizarea persoanelor/personajelor, formulând puncte de vedere proprii, concluzii.</p> <p>2.3. Susținerea, cu argumente relevante, a unui punct de vedere, în cadrul unei discuții, pe teme culturale-literare.</p> <p>2.4. Prezentarea unor mesaje complexe pe variate subiecte de interes personal, aplicând normele limbii române literare.</p> <p>2.5. Prezentarea unor discursuri/comunicări/proiecte, utilizând diverse surse și suporturi letrice și digitale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a caracteriza persoane/personaje; - a exprima acordul/dezacordul; - a oferi recomandări/sugestii; - a exprima decizii; - a confirma/a infirma informația; - a exprima preferințe; - a cere explicații/a da explicații; - a oferi argumente referitor la planuri/intenții/acțiuni; - a exemplifica; - a exprima concluzii etc. - a exprima intenții; - a cere a da explicații; - etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - caracterizarea unor personalități marcante din cultura românească; - includerea informației selectate în enunțuri, texte proprii; - structurarea și rezumarea informațiilor conform anumitor sarcini; - caracterizarea unor persoane/personaje prin relația cu alte persoane/personaje; - caracterizarea comparativă a două sau mai multe persoane/personaje; - discuții/interviuri pe teme literar-artistice, valorificând comunicarea interculturală; - jocuri de rol pe anumite probleme ce necesită exprimarea opiniei; - discuții asupra detaliilor de text, discuții asupra unei situații problemă și propunerea soluțiilor; - conversații cu unul sau mai mulți interlocutori pe teme cunoscute cu prezentarea opiniei/attitudinii personale; - confruntarea, în urma documentării, a unor informații/date din diverse surse; - comentarea unor evenimente social-culturale din presa cotidiană; - participarea la debateri conform ariei tematice; - stimularea/prezentarea unui discurs argumentativ cu durată de 2-3 minute pe teme de interes; - implicarea în diverse conversații cu vorbitorii nativi, demonstrând autonomie în realizarea intențiilor comunicative; - simularea unui interviu de angajare în baza CV-ului, scrisorii de intenție; - prezentarea în grup a unor comunicări pe subiecte propuse, utilizând diverse suporturi digitale; - corectarea reciprocă a greșelilor în comunicarea interpersonală, aplicând normele limbii literare etc.
<p>Elemente de construcție a comunicării*</p>		

		<p>Produce: Dialoguri. Interviu./Interviuri audio-video. Relatări. Prezentări orale. Descrieri. Caracterizări. Conversații. Discuții tematice. Dezbateri. Discursuri argumentative. Studiu de caz. Prezentări PowerPoint. Postere/Postere digitale. Proiecte.</p>
<p>3.1. Lectura cu un mare grad de autonomie a unor texte complexe, din variate surse, evidențind puncte pertinente.</p> <p>3.2. Identificarea de informații-cheie din diverse texte.</p> <p>3.3. Selectarea de informații din mai multe texte/surse, pentru documentare, în scopul formării opiniei proprii.</p> <p>3.4. Aprecierea valorilor promovate în textul literar prin integrarea acestora în propriul sistem de valori.</p> <p>3.5. Raportarea mesajului unui text citit la propriile experiențe de viață și de lectură.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica persoane/caracteristici; - a selecta informații; - a exprima opinii argumentate; - a exemplifica ceva; - a exprima atitudini/sentimente - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura autonomă, critică a diferitor tipuri de texte; - lectura activă a textelor de pe diverse suporturi; - exerciții de identificare a informațiilor esențiale din textele lecturate; - identificarea trăirilor, stărilor, emoțiilor unor persoane/personaje din textul citit; - caracterizarea unui personaj în baza informației atestate în text; - desprinderea, din textele citite, a unor argumente, detalii întru susținerea propriilor opinii; - selectarea exemplelor/argumentelor relevante din textele lecturate; - discuții/dezbateri în baza lecturilor realizate; - prezentarea informației lecturate în baza organizatorilor grafici; - identificarea tangențelor tematice în două texte studiate; - lectura textelor, conform ariei tematice, și integrarea informațiilor achiziționate în propriul sistem de valori; - formularea concluziilor în baza informațiilor lecturate din mai multe surse; - exerciții de căutare online conform obiectivelor prestabilite; - ateliere de lectură, discuție/dezbateri, interculturale etc. <p>Produce: Fișe de lectură. Jurnalul de lectură. Discuții. Dezbateri. Studiu de caz. Organizatori grafici. Postere/postere digitale. Prezentări PowerPoint. Proiect de grup/individual etc.</p>

<p>4.1. Respectarea exigențelor gramaticale, stilistice și grafice în elaborarea diferitor tipuri de texte.</p> <p>4.2. Argumentarea, cu exemple relevante, a unor idei, opinii proprii.</p> <p>4.3. Elaborarea diferitor tipuri de texte pe teme de interes personal.</p> <p>4.4. Redactarea unui eseu structurat conform ariei tematice.</p> <p>4.5. Manifestarea responsabilității pentru exprimarea în limba română literară, demonstrând comportament lingvistic autonom.</p>	<p>Contexte tematice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mediul personal 2. Mediul educațional 3. Mediul social 4. Mediul cultural <p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a descrie acțiuni/evenimente; - a prezenta persoane/personalități; - a redacta un CV, scrisoare de intenție; - a redacta un eseu; - a prezenta o carte; - a exprima de atitudini/sentimente; - a exprima opinii; - a exemplifica; - exprima concluzii etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de aplicare a normelor gramaticale, stilistice; - exerciții de modificare și transformare (reducere, expansiune) a unui text; - corelarea aspectului grafic cu mesajul textului elaborat; - exerciții de completare a fișelor de lucru, formularelor, chestionarelor cu informații solicitate; - redactarea unui CV, a unei scrisori de intenție după modelul propus; - exerciții de caracterizare a unor persoane/personaje; - exerciții de exprimare a opiniilor proprii, prezentând argumente convingătoare; - redactarea diverselor tipuri de texte utilizând organizatori grafici; - redactarea unor texte multimodale/pe diferite suporturi; - sintetizarea informațiilor din mai multe surse; - realizarea textelor, mesajelor electronice, produselor digitale în baza platformelor web-2; - exerciții de consultare a diferitor tipuri de dicționare - pentru diversificarea exprimării în limba română literară etc. <p>Produse:</p> <p>Mesaje. Mesaje electronice. CV, Scrisori de intenție. Texte argumentative. Caracterizări. Organizatori grafici. Fișe de lucru. Formulare completate. Eseuri structurate. Produse digitale. Postere/postere digitale. Prezentări PowerPoint. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
<p>5.1. Utilizarea achizițiilor lingvistice și lectorale în diferite contexte școlare, sociale și culturale.</p>	<p>Contexte tematice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mediul personal 2. Mediul educațional 3. Mediul social 4. Mediul cultural 	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea semnificației unor valori din cultura națională/universală din texte letrice și digitale; - selectarea asemănarilor și deosebirilor culturale din lecturile personale;

<p>5.2. Prezentarea argumentată a unor valori naționale/ universale, prin intermediul textelor multimodale.</p> <p>5.3. Practicarea limbii române în diverse situații de comunicare, în vederea integrării socio-culturale.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a cere/a oferi informații; - a identifica persoane/caracteristici; - a exprima opinii/deciziei; - a exprima atitudini/sentimente; - a compara evenimente/acțiuni/experiențe; - a exprima regrete; - a exemplifica; - a exprima concluzii; - a prezenta argumente convingătoare etc. <p>Elemente de construcție a comunicării (*Notă: Elementele de construcție a comunicării se prezintă în tabelul <i>Componente structurale ale unităților de conținut</i> – clasa a XII-a).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prezentarea discursurilor pe teme socio-culturale, utilizând suporturi audio-vizuale; - realizarea unor articole în ziarul/revista școlii sau în mass-media locală pe teme de interes personal; - producerea unor secvențe video documentare/culturale conform ariei tematice studiate; - prezentarea opiniilor, impresiilor personale cu referire la unele evenimente socio-culturale etc.; - realizarea unui interviu real sau simulat cu o persoană/ personalitate; - implicarea în situații de comunicare axate pe schimburi intercultural; - exerciții de argumentare a opiniei proprii cu privire la implicarea civică a adolescenților în viața comunității; - întâlniri formale/informale cu colegii din instituții cu predare în limbile minorităților naționale; - ateliere de lectură, dezbateri/discuții; - realizarea unor prezentări/discursuri, utilizând diverse platforme educaționale (web-2: https://vocaroo.com/); - crearea unui portofoliu digital etc. - proiecte individuale/de grup etc. <p>Ateliere interculturale: 31 august – <i>Ziua Limbii Române. Muzicalitatea limbii române. Conexiuni interculturale.</i></p> <p>Produse: Dialoguri. Eseuri. Prezentări. Discursuri. Dezbateri. Postere. Înregistrări audio-video. Articole/reportaje. Excursii reale/virtuale. Produse digitale. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
---	---	---

• COMPONENTE STRUCTURALE ALE UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

CONTEXTE TEMATICE	ACTE COMUNICATIVE	*ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII (aspect aplicativ, fără utilizarea metalimbajului)
<p>1. Mediul personal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ghid pentru o viață de calitate • Managementul timpului • Lucruri de valoare și valoarea lucrurilor • Dragostea ca valoare umană 	<p>Acte comunicative:</p> <p>cererea informației asupra unui fapt; răspunsul la cererea informației asupra unui fapt; oferirea unui răspuns afirmativ/negativ; cererea/oferirea de informații; exprimarea unei opinii; cererea de informații privind identificarea unei persoane, a unor caracteristici etc.</p>	<p>Nivelul sintactico-morfologic:</p> <p>A.1 Enunțul: propoziția și fraza Propoziția dezvoltată. Fraza.</p> <p>A.2 Tipuri de propoziții și structura lor specifică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descrierea unor persoane, locuri, obiecte, vreme, evenimente (prezente, trecute și viitoare), produse, profesii, personalități. • Exprimarea unor opinii, atitudini, impresii etc. • Punctuația (în funcție de materia studiată). <p>A.3 Textul Coeziunea sintactică și semantică.</p>
<p>2. Mediul educațional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocație și alegerea profesiei • Cariere de succes • Sfaturi sănătoase pentru fiecare zi 	<p>Acte comunicative:</p> <p>anunțarea unui fapt; identificarea cuiva/ceva; a cere indicații; a da ordine, instrucțiuni, indicații; exprimarea deciziei; exprimarea unei opinii; cererea/acordarea ajutorului; cererea/oferirea de sfaturi etc.</p>	<p>B.1 Exprimarea unei acțiuni, stări (verbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul indicativ, timpul viitor. • Modul conjunctiv, timpul trecut. • Modul impersonal, infinitivul. • Diateza reflexivă cu pronume în acuzativ și dativ. <p>B.2 Denumirea obiectelor, a ființelor (substantivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Locuțiuni substantivale. • Substantive omonime cu flexiune de număr ce diferențiază sensurile.
<p>3. Mediul social</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artă de a vorbi în public • Mesaje scrise: CV-ul, scrisoarea de intenție • Documentarea online: concursuri, burse, proiecte • Atitudinea față de cei în etate: tradiție sau datorie • Implicare civică în viața comunității 	<p>Acte comunicative:</p> <p>Organizarea/relatarea unui discurs; a mulțumi/a răspunde la mulțumiri; adresarea cererii cuiva să facă ceva; exprimarea dorinței de acțiune; cererea și acordarea ajutorului; cererea de informații/răspunsul la cererea de informații etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Declinarea substantivelor proprii. • Substantivul în poziție. Articularea substantivelor. <p>B.3 Exprimarea însușirilor (adjectivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbarea valorii gramaticale a adjectivului. • Adjectivul în poziție. Articularea. • Declinarea adjectivului antepus. <p>B.4 Exprimarea persoanei (pronumele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pronumele în poziție. • Exprimarea persoanei: pronumele personal la acuzativ și dativ • Exprimarea relației: pronumele relativ

<p>4. Mediul cultural</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pro Patria • Valori naționale și universale • Nume care au creat valori: <i>Eugen Coșeriu, Mircea Eliade</i> 	<p>Acte comunicative: exprimarea mulțumirii, satisfacției, bucuriei; exprimarea admirației; a invita/a accepta invitația; cererea de informații/răspunsul la cererea de informații; afirmarea/negarea a ceva; exprimarea deciziei; cererea și exprimarea opiniei; exemplificarea; exprimarea unei concluzii etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea Pronumele demonstrativ la genitiv și dativ. • Modalități de substituție a substantivului: pronumele nehotărât. Declinarea pronumelui nehotărât.. <p>B.5 Exprimarea cantității (numeralul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Declinarea numeralelor ordinale. • Utilizarea numeralelor în propoziție. <p>B.6 Exprimarea coordonatelor acțiunii – spațiu, timp, mod (adverbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Locuțiuni adverbiale. • Adverbul în propoziție. • Ortografia adverbilor și a locuțiunilor adverbiale. <p>B.7 Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția, locuțiunea prepozițională) Locuțiuni prepoziționale de relație: <i>cât despre, în privința, cu privire la, în ceea ce privește, în legătură cu, în raport cu, în funcție de.</i></p> <p>B.8 Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conjunții coordonatoare și subordonatoare. <p>B.9 Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interjecții emoționale. <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conform ariei tematice proiectate. • Calc lingvistic. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reguli ortoepice. Articulaarea enunțurilor, textelor respectând normele ortoepice a limbii române. • Modelarea intonației respectând normele ortoepice. <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor înșuşite anterior se subînțelege.</p>
<p>Texte recomandate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A. Donici, <i>Doi câini</i> • M. Eminescu, <i>Luceafărul (fragment); Scrisoarea a III-a (fragment)</i> • Șt. Delavrancea, <i>Hagi-Tudose (fragment)</i> • Geo Bogza, <i>Basm (fragment)</i> • L. Rebreanu, <i>Ciuleandra (fragment)</i> • M. Eliade, <i>Romanul adolescentului miop, Memorii (fragmente la alegere)</i> • G. Bacovia, <i>Decembre</i> • G. Liiceanu, <i>Scrisori către fiul meu (fragment)</i> • A. Păunescu: <i>Repetabila povară</i> • N. Dabija, <i>Pe urmele lui Orfeu etc.</i> <p>Texte recomandate pentru atelierele de lectură:</p> <ul style="list-style-type: none"> • V. Alecsandri, <i>Legenda ciocârliei (fragment)</i> • I. Slavici, <i>Mara (fragment)</i> • V. Cipleaga, <i>În umbra pașilor tăi (fragment)</i> • T. Țăbuleac, <i>Vara în care mama a avut ochii verzi (fragment) etc.</i> 		
<p>Notă: Se recomandă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studierea a 3-5 texte/fragmente de texte nonliterare și/sau literare, în cadrul fiecărei unități de conținut; • memorizarea a 3 poezii lirice sau a unor fragmente de texte epice (baladă, fabulă, poem). 		

PROGRESIA UNITĂȚILOR TEMATICE ȘI TEXTE RECOMANDATE

Clasa a X-a	Clasa a XI-a	Clasa a XII-a
<p>Mediul personal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autoportretul • Generații și interese • Dragostea – sentiment complex <p>Mediul educațional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lectura între necesitate și plăcere • Motivația și succesul școlar • Cultura sănătății <p>Mediul social</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comunicare reală și virtuală • Mesaje scrise: <i>text publicitar</i> • Voluntariatul schimbă vieți • Comunicarea în situațiile de conflict 	<p>Mediul personal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imaginea de sine și reputația • Universul preferințelor • Dragostea înnobilează • Relația părinți - copii <p>Mediul educațional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Educația formează personalitatea. • Școala de azi și de mâine. • Proiecte ecologice <p>Mediul social</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artă de a găsi argumente • Mesaje scrise: <i>reclamația</i> • Comunicarea online: oportunități și riscuri • În căutarea adevărului • Lecții de viață 	<p>Mediul personal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ghid pentru o viață de calitate • Managementul timpului • Lucruri de valoare și valoarea lucrurilor • Dragostea ca valoare umană <p>Mediul educațional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocație și alegerea profesiei • Cariere de succes • Sfaturi sănătoase pentru fiecare zi <p>Mediul social</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artă de a vorbi în public • Mesaje scrise: <i>CV, scrisoare de intenție</i> • Documentarea on-line: concursuri, burse, proiecte • Atitudinea față de cei în etate: tradiție sau datorie • Implicare civică în viața comunității <p>Mediul cultural</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pro Patria • Valori naționale și universale • Nume care au creat valori: <i>Eugen Coșeriu, Mircea Eliade</i>
<p>Mediul cultural</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patrie și patriotism • Locuri memorabile: Orheiul Vechi, Mănăstirea Curtea de Argeș • Nume care au creat valori: <i>Emil Loteanu, Eugen Doga</i> 	<p>Mediul cultural</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limba română este patria mea • Descoperă Republica Moldova • Nume care au creat valori: <i>George Enescu, Maria Bieșu, Mihai Grecu</i> 	

TEXTE RECOMANDATE:		
Clasa a X-a	Clasa a XI-a	Clasa a XII-a
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meșterul Manole</i> (fragment) • V. Alecsandri, <i>Dan, căpitan de plai</i> (fragment) • M. Eminescu, <i>De ce nu-mi vii, Atât de fragedă</i> (o poezie la alegere) • L. Caragiale, <i>Bacalaureat</i> (fragment) • G. Coșbuc: <i>Trei, doamne, și toți trei</i> • I. Slavici, <i>Moara cu noroc</i> (fragment) • G. Călinescu, <i>Jurnalul literar</i> (fragment) • L. Blaga, <i>Hronicul și cântecul vârstelor</i> (fragment) • M. Sorescu, <i>La lecție</i> (fragment) • V. Romanciuc, <i>Tu ești stăpâna lumii</i> • N. Rusu, <i>Lia</i> (fragment) • etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • D. Cantemir, <i>Descrierea Moldovei</i> (fragment) • V. Alecsandri, <i>Istoria unui galben</i> (fragment) • M. Eminescu, <i>Cezara</i> (fragment) • M. Sadoveanu, <i>Baltagul</i> (fragment) • N. Labiș, <i>Moartea căprioarei</i> (fragment) • M. Preda, <i>Viața ca o pradă</i> (fragment) • I. Druță, <i>Frunze de dor</i> (fragment); <i>Ultima lună de toamnă</i> (fragment) • D. Matcovschi, <i>Doar femeia</i> • N. Dabija, <i>De dragoste</i> • Gr. Vieru, <i>Limba noastră cea română; Pen-tru ea, Legământ, Iartă-mă (1-2 la alegere); Tu</i> • T. Țăbuleac, <i>Fabule moderne (Frumusețe; Finețe)</i> • etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • A. Donici, <i>Doi câini</i> • M. Eminescu, <i>Luceafărul</i> (fragment); <i>Scrisoarea a III-a</i> (fragment) • Șt. Delavrancea, <i>Hagi-Tudose</i> (fragment) • Geo Bogza, <i>Basm</i> (fragment) • L. Rebreanu, <i>Ciuleandra</i> (fragment) • M. Eliade, <i>Romanul adolescentului miop, Memorii</i> (fragmente la alegere) • G. Bacovia, <i>Decembre</i> • G. Liiceanu, <i>Scrisori către fiul meu</i> (fragment) • A. Păunescu, <i>Repetabila povară</i> • N. Dabija, <i>Pe urmele lui Orfeu</i> etc. • etc.
Texte recomandate pentru atelierele de lectură:		
<ul style="list-style-type: none"> • Petre Ispirescu, <i>Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte</i> (fragment) • M. Eminescu, <i>Și dacă, Dorința</i> • A. Busuioc, <i>Singur în fața dragostei</i> (fragment) • S. Vangheli, <i>Copiii în cătușile Siberiei</i> • A. Silvestru, <i>Ispita nemuririi</i> (fragment) • etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ion Druță, <i>Păsărilor tinereții noastre</i> (fragment) • T. Arghezi, <i>Testament</i> • I. Vatamanu, <i>Mama</i> (fragment) • N. Dabija, <i>Tema pentru acasă</i> (fragment) • Igor Guzun, <i>Vinil, Bine</i> (fragmente) • etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • V. Alecsandri, <i>Legenda ciocârliei</i> (fragment) • I. Slavici, <i>Mara</i> (fragment) • V. Cipileaga, <i>În umbra pașilor tăi</i> (fragment) • T. Țăbuleac, <i>Vara în care mama a avut ochii verzi</i> (fragment) • etc.

V. REPERE METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Curriculumul la disciplina *Limba și literatura română* pentru instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale, învățământ liceal, își propune dezvoltarea la elevi a competențelor de comunicare în limba română, sensibilizarea acestora pentru aprecierea elementelor specifice culturii române și universale, valorificarea experiențelor lingvistice și de lectură în diverse domenii ale vieții (personal, educațional, social), manifestând deschidere pentru implicarea activă, responsabilă în viața social-culturală a Republicii Moldova.

Având în vedere noile cerințe ale educației lingvistice și tendințele europene, se impune o abordare reconceptualizată a *Curriculumului*, care urmărește învățarea integrată a limbii și literaturii române, dobândirea de către elevi a competențelor de comunicare prin valorificarea elementelor culturii naționale și universale.

Actele de vorbire, ca entități minime ale comunicării, proiectate pentru cele cinci competențe, se realizează în cadrul activităților comunicative care se înscriu într-un cadru mai larg al contextului social. Prin intermediul actelor de vorbire elevul-vorbitor are posibilitatea să realizeze diferite activități comunicative, și anume: să transmită sau să solicite o informație, să exprime o cerere, o rugămintă, un îndemn, un ordin, o mulțumire, să facă o invitație, o promisiune, un compliment cuiva, să laude, să critice, să avertizeze pe cineva etc.

Abordarea integrată, comunicativ-funcțională sunt concepte-bază ale procesului de învățare a limbii și literaturii române în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale. Instruirea se axează pe formarea unui sistem de competențe (trans-/interdisciplinare, specifice, unități de competențe); focalizarea pe limba în funcțiune, pe aspectele concrete ale utilizării limbii; crearea de contexte autentice de comunicare (atât exemple de limbă scrisă, cât și exemple de limbă vorbită), abordarea flexibilă a faptelor de limbă (îmbinarea rigurozității cu stimularea creativității lingvistice), dar și cea predominant inductivă, experiențială, cu accent pe înțelegerea și exersarea conținuturilor lingvistice; învățarea contextualizată (funcțională și aplicativă a fenomenelor gramaticale, în calitatea lor de elemente care contribuie la structurarea comunicării într-o diversitate de contexte); abordarea holistică, integratoare a domeniilor disciplinei (achizițiile din limbă sunt utilizate în mod sistematic în comprehensiunea textului nonliterar și literar); profesorul îi ghidează pe elevi, care sunt implicați în activități de învățare prin care descoperă modul de funcționare a limbii și aplică în contexte comunicative diverse regulile pe care le-au desprins.

În acest sens, modelul comunicativ-funcțional urmărește dezvoltarea competențelor de receptare și producere a mesajelor orale și scrise, prin dezvoltarea celor

patru deprinderi integratoare care interacționează în procesul comunicării: *audierea, vorbirea, lectura, scrierea*. Prin alegerea modelului comunicativ-funcțional, integrat, comunicarea devine „umbrela sub care se așează limba și literatura” [49, pag.]. Față de abordările anterioare, aceasta înseamnă o schimbare a accentelor: dinspre *studiul despre literatură* (ilustrat de comentariile literare neinteriorizate) către *studiul literaturii* (favorizând formarea de competențe de lectură bazate pe comprehensiunea și interpretarea textului), dinspre *studiul despre limbă* (abordarea statică a domeniului limbii române), către *studiul limbii în uz* (favorizând o abordare pragmatică a folosirii adecvate, în context, a achizițiilor lingvistice). Altfel spus, acumularea de cunoștințe a fost înlocuită de formarea de capacități, interiorizarea unor valori și dezvoltarea unor atitudini comunicative.

Textele/fragmentele de texte propuse în *Curriculum* poartă caracter de recomandare. În procesul proiectării didactice, în vederea realizării unităților de competență, vor fi selectate 3-5 texte/fragmente de texte nonliterare, literare, care vor contribui la formarea valorilor și atitudinilor adecvate prin ilustrarea concretă a unităților de conținut pentru fiecare clasă. Pe parcursul anului, la clasă, se sugerează memorizarea a 3 poezii lirice sau a unor fragmente de texte epice (baladă, fabulă, poem).

În implementarea noului *Curriculum* disciplinar se va urmări realizarea metodologiei recomandată de *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi* (CECRL), învățarea în contexte autentice, promovarea comunicării interculturale, favorizarea perspectivei acționale inter- și transdisciplinare a demersului didactic.

Studiul limbii și literaturii la treapta liceală, conform CECRL, se va axa pe patru domenii de competențe:

- cunoașterea declarativă sau academică (savoir/knowledge);
- deprinderi sau abilități (savoir-faire/skill);
- competența existențială (savoir-être/existential competence);
- abilitatea de a învăța (savoir-apprendre/ability to learn).

Cadrele didactice, autorii de manuale vor ține cont de recomandările CECRL, descriptorii nivelului B2 proiectate pentru a fi atinse în clasele de liceu (B1.1, B1.2, B1.3).

În realizarea unităților de învățare, vor fi formulate sarcini din perspectivă comunicativă/acțională, conform tipului de competență formată și modulului tematic propus. Învățarea se va centra pe elev, nevoile acestuia, pe stimularea curiozității, creativității, gândirii critice și motivației pentru învățarea limbii române, propria învățare.

Un element de noutate a *Curriculumului* disciplinar pentru clasele liceale este introducerea *Atelierelor de lectură, discuții/dezbateri și interculturale*. În cadrul acestor ore se recomandă discuții pe marginea lecturilor realizate, dezbaterile pe teme de interes public și personal al elevilor, familiarizarea cu valorile naționale și universale etc. Se va încuraja interacțiunea pozitivă, implicarea elevilor în diverse activități de învățare prin descoperire, învățarea experiențială, învățarea prin cercetare învățarea bazată pe proiecte, învățarea în bază de sarcini etc.

În contextul multitudinii de schimbări ce au loc în diverse sfere ale vieții, ritmul accelerat al proceselor de dezvoltare a sistemelor informaționale, interesele și preferințele adolescenților de azi, recomandăm profesorilor îmbogățirea portofoliului cadrului didactic (în format letric și/sau digital).

Se recomandă utilizarea pe larg atât a metodele tradiționale, cât și alternative, valorificarea conținuturilor învățării prin: învățarea prin descoperire și rezolvare de probleme, învățarea experiențială, învățarea în bază de proiecte, învățarea prin cercetare, învățarea în bază de sarcini etc. În aceeași ordine de idei, sugerăm ca profesorul să utilizeze materiale didactice ilustrative atractive și moderne (imagini, hărți conceptuale, produse digitale, lucrări grafice ce presupun desene, postere, scheme, diagrame, ilustrații, diapozitive), instrumente educative moderne (calculatorul, tabletele, tabla interactivă, telefoane mobile), activități/exerciții cu caracter ludic (activități interactive, jocuri de rol, studii de caz, simulări, vizionări de resurse digitale, dezbateri, discursuri motivaționale) și suporturi digitale (website-uri, bloguri, filme, colaje digitale, postere digitale, dicționare digitale, materiale în format mp3 și mp4, soft-uri, platforme educaționale etc.).

Evaluarea este o dimensiune esențială a demersului educațional, partea integrantă a *Curriculumului* disciplinar la *Limba și literatura română*. Ea se referă la toate componentele curriculare și cuprinde domeniile: cognitiv, afectiv și psihomotor.

Pe parcursul procesului de învățare, în funcție de momentul actului evaluativ, vor fi utilizate trei strategii de evaluare: *inițială* (predictivă); *formativă* (continuuă); *sumativă* (finală). *Evaluarea inițială* se realizează la începutul anului de învățământ și vizează identificarea condițiilor în care elevii pot să se integreze optimal în activitatea de învățare. *Evaluarea formativă* se va face pe parcursul procesului de învățare, fiind utilizate diverse strategii practicate de cadrul didactic la clasă. Evaluarea formativă va fi raportată la o unitate de competență sau câteva unități de competențe, care trebuie să asigure pregătirea elevilor pentru evaluarea sumativă, la finele parcursului de învățare. *Evaluarea sumativă* se realizează la finele unității de învățare, având funcția de constatare a nivelului de formare a unităților de competențe și a competențelor specifice.

O evaluare eficientă se poate realiza numai în strânsă legătură a componentelor sale: *predare-învățare-evaluare*, activității de evaluare aparținându-i un rol central, din moment ce asigură un feedback permanent, necesar tuturor actorilor procesului educațional la disciplină – elevilor, cadrelor didactice, părinților, factorilor de decizie etc.

Obiectul evaluării îl constituie rezultatele școlare individuale ale elevului. Cadrul didactic va organiza evaluarea procesului de învățare a disciplinei *Limba și literatura română* și a produselor școlare, luând ca bază *reperele; parametrii; cerințele; criteriile/baremele de evaluare, descriptorii de performanță, grila de notare*. În acest context, este important ca în procesul de evaluare să se urmărească corelarea dintre componentele actului evaluativ:

obiectiv de evaluare → *metodă de evaluare* → *instrument de evaluare* → *produs*
criterii de evaluare → *descriptorii de evaluare* → *note/calificative*.

Orice activitate de evaluare poate fi realizată respectând un șir de reguli:

- ✓ se evaluează succesul, și nu insuccesul elevului;
- ✓ evaluarea se realizează în scopul ameliorării procesului de învățare;
- ✓ evaluarea trebuie să motiveze elevul spre învățare;
- ✓ elevul trebuie să cunoască criteriile de apreciere, parametrii de timp în care se va realiza evaluarea;
- ✓ rezultatele evaluării trebuie să fie prezentate în termenii stabiliți;
- ✓ procesul evaluării trebuie să fie pozitiv și detaliat;
- ✓ evaluarea trebuie să fie obiectivă, corectă;
- ✓ modul de prezentare a rezultatelor trebuie să fie onest.

Evaluarea în prezentul *Curriculum* este abordată din perspectiva formării/dezvoltării competențelor. Evaluarea bazată pe competențe implică evaluarea formativă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor elevilor în rezolvarea unor situații concrete, a produselor realizate.

Principiile psiho-pedagogice sunt centrate pe personalitatea celui evaluat (educabilului), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă. Toate elementele procesului de evaluare sunt importante, nimic nu este de neglijat: motivația elevului pentru învățare, interesul, modul de organizare a procesului, abordarea personalizată, transparența, axarea pe succes etc.

În procesul de evaluare la *Limba și literatura română*, în învățământul liceal, se va face apel atât la metodele tradiționale, cât și metodele, instrumentele complementare, metode active și interactive de evaluare a valorilor, atitudinilor, abilităților, cunoștințelor și a înțelegerii critice. În acest context, se va urmări: (a) evaluarea proceselor de învățare, (b) a competențelor achiziționate, (c) a progresului realizat, (d) a produselor activității și a învățării elevilor. Acestea includ: *probe orale, lectura cu voce a textelor, recitarea unui fragment sau a unui text memorizat, interogarea frontală, întrebările structurate (interogarea multiprocesuală), realizarea orală a diferitelor sarcini la o temă studiată, răspunsurile rezumative sau ample, interviul, probe scrise, teste, fișe de observare, liste de verificare, fișe de evaluare, fișe de evaluare reciprocă, jurnalul reflexiv, harta conceptuală, proiectul, portofoliul, tehnica 3-2-1, investigația, autoevaluarea, evaluarea reciprocă* etc.

Cadrul didactic va diversifica metodele de evaluare, va alterna metodele/tehnicele tradiționale cu cele alternative, active cu cel interactive. Tipurile și formele de evaluare vor fi selectate și clasate în perechi distinctive: evaluarea rezultatelor – evaluarea competențelor; evaluarea formativă – evaluarea sumativă; evaluarea directă – evaluarea indirectă; evaluarea performanței – evaluarea cunoștințelor; evaluarea bazată pe sarcini de învățare – evaluarea bazată pe proiecte; evaluarea reciprocă – autoevaluarea.

Evaluarea interactivă are funcție formativă întrucât permite reglarea interactivă a învățării și a predării, permițând elevului să își autoanalizeze și automonitorizeze învățarea, raportându-se la obiectivele urmărite, și, de asemenea, să proiecteze învățarea

viitoare, în timp ce profesorului îi permite să își modeleze și adapteze predarea, prin reglări interactive.

O evaluare devine interactivă atunci când: este personalizată; reprezintă un demers interactiv; este proiectată în legătură directă cu anumite obiective operaționale; este multimodală; se bazează pe un feedback bidirecționat permanent, operativ și substanțial; este continuă, dinamică și analitică; oferă informații valoroase pentru procesul de reglare și ameliorare imediată și eficientă a instruirii și formării; motivează elevii intrinsec pentru că ei simt că energia de învățare le este eficient canalizată și este relevantă și pentru că le permite (auto)reglarea învățării etc.

Pentru a implica elevii mai activ în propria formare, pregăti mai bine pentru integrare în viață socială se recomandă utilizarea autoevaluării. În acest sens, este necesar a crea condiții ce stimulează autoevaluarea: aplicarea unor fișe de autoevaluare, prezentarea criteriilor de succes, încurajarea elevilor pentru a adresa întrebări legate de modul de realizare a sarcinilor, încurajarea autoevaluării și evaluării reciproce, realizarea jurnalului de reflecții etc. În aceste contexte de evaluare se recomandă ghidarea elevului de profesor, consilierea, încurajarea.

De menționat că procesul de evaluare a competențelor presupune conceptualizarea unui demers al evaluării realizată la clasa de elevi care implică o succesiune de componente: proiectarea, aplicarea/implementarea, verificarea rezultatelor (la nivel de proces și produs) emiterea judecăților/recomandări. Produsul la disciplină reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev. Prezentul *Curriculum* conține liste de produse pentru fiecare unitate de competență. De ex.: Competența specifică 3. *Fișe de lectură. Agenda de lectură. Agenda cu notițe paralele. Interviu. Discuții dirijate. Dezbateri. Fișa personajului. Organizatori grafici. Postere. Proiect de grup/individual. Portofoliul etc.*

Evaluarea rezultatelor școlare se va face prin instrumente valide, cunoscute, pe baza unor criterii unice, transparente, prezentate elevilor înainte de realizarea activității. Criteriile de succes pot fi formulate cu focalizare pe dimensiunea operațională și/sau pe cea atitudinală. Criteriile de evaluare trebuie formulate într-un limbaj accesibil, fiind utilizate, de regulă, verbe la persoana a II-a plural.

Un aspect extrem de important al procesului de evaluare în învățământul liceal este legat de teme pentru acasă. Se recomandă alternarea modalităților clasice cu cele moderne, axarea pe texte și sarcini autentice, care valorifică situații cotidiene, probleme reale, teme de interes pentru elevi, corelate cu perspectivele de integrare socioculturală a acestora în comunitate. Se vor propune activități cu caracter practic-aplicativ, realizarea proiectelor individuale și de grup, posterelor, prezentărilor etc.

Pentru copiii cu CES se va utiliza același sistem criterial în evaluare, dar aplicat pe baza Planului educațional individualizat.

Actualul Curriculum promovează orientarea demersului evaluativ către exprimarea de atitudini, opinii, stimularea autorefecției etc.

BIBLIOGRAFIE

Cadrul legal și normativ

Național

1. *Codul Educației al Republicii Moldova*, 2014, modificat LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art. 401; în vigoare 01.07.16.
2. *Cadrul de Referință al Curriculumului Național*, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, nr. 432 din 29 mai 2017.
3. *Concepția didactică a disciplinei Limba și literatura română în școlile cu limba rusă de instruire*, aprobată prin Hotărârea Colegiului Ministerului Învățământului, nr. 17 din 21.11.95.
4. *Curriculum național. Limba română pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale*. Ghid de implementare a curriculumului./ Barbăneagră Al., Iordăchescu I., Cepera L., Cucu L., Mocanu L., Zavadschi A.. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018.
5. *Curriculum național. Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale: învățământul primar*. Ghid de implementare a curriculumului disciplinar./Cazacu T., Feteasco R., Roșcovanu V. ș.a. Chișinău: Editura Lyceum, 2018.
6. *Curriculum național. Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ preuniversitare cu limba rusă de instruire, învățământul gimnazial*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2010.
7. *Programul național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale (2016-2020)*, aprobat prin HG nr. 904 din 31 decembrie 2015.
8. *Standarde de eficiență a învățării*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2012.
9. *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”*, 2014.
10. *Strategia Moldova Digitală 2020*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 857 din 31.10.2013.

Internațional

11. Beacco J.-C., Byram, M. *Ghid pentru elaborarea politicilor lingvistice educative în Europa. De la diversitate lingvistică la educația plurilingvă*. Consiliul Europei: Diviziunea pentru politici lingvistice, 2003.
12. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume with new descriptors*. Council of Europe, Strasbourg, 2018.

13. Little D., Perclova R., *Portofoliul European al limbilor*. Ghid destinat profesorilor și formatorilor cadrelor didactice. Consiliul Europei: Diviziunea Politici Lingvistice, Chișinău, 2003.
14. *Nivel prag pentru învățarea limbii române ca limbă străină*. Consiliul de Cooperări Culturale, Strasbourg, 2001.

Studii/rapoarte

15. Bucun N., Guțu V., Ghicov A. ș.a. *Evaluarea curriculumului școlar. Ghid metodologic*. Chișinău: IȘE, 2017.
16. *Evaluarea curriculumului național în învățământul general*. Studiu. Chișinău: MECC, IȘE, 2018.

Literatură în domeniu

17. Ardelean A., Mândruț O. *Didactica formării competențelor. Cercetare – Dezvoltare – Inovare – Formare*. Arad: „Vasile Goldiș” University Press, 2012.
18. Ardelean A., Pop V.-L. *Strategii didactice în perspectivă transdisciplinară*. București, 2011.
19. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Interacționăm și comunicăm: Situații de comunicare, jocuri didactice, jocuri de rol, acte comunicative*. Chișinău: Tipografia „Bons Offices”, 2014.
20. Barbăneagră A. *Conceptualizarea procesului de învățare integrată a conținutului și a limbii în instituțiile cu instruire în limba rusă din RM.*// „Educația lingvistică – mijloc de promovare a dialogului intercultural și a integrării socio-profesionale”, Chișinău, 2016.
21. Cartaleanu T., Cosovan O. ș.a. *Formarea de competențe prin strategii didactice interactive*. Chișinău: CE Pro Didactica, 2008; 2011.
22. Cartaleanu T., Ghicov A. *Predarea interactivă centrată pe elev*. Chișinău: Editura Știința, 2008.
23. Cartaleanu T., Cosovan O. ș.a. *Studiul integrat al limbii și literaturii române în gimnaziu*. Chișinău: Editura Arc, 2017.
24. Cartaleanu T., Cosovan O. ș.a. *Demersul didactic la limba și literatura română în gimnaziu: proiectarea explicită*. Chișinău: Editura Arc, 2017.
25. Ciolan L. *Învățarea integrată, fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Editura Polirom, 2008.
26. Constantinovici E., Bărbuță I. ș.a. *Predarea și învățarea limbii prin comunicare*. Ghidul profesorului. Chișinău: Editura Cartier, 2003.
27. Costea O. *Didactica lecturii: o abordare funcțională*. Iași: Editura Institutul European, 2006.

28. Gutu Vl., *Învățământul centrat pe competențe: abordare teleologică*, În: revista *Didactica Pro*, nr. 1 (65), 2011.
29. Frunze L. Dezvoltarea competențelor de comunicare în procesul analizei textului literar. Teză de doctor în pedagogie, Chișinău, 2008.
30. Lordăchescu I. *Predarea textului literar în bază de repere*. Chișinău: Editura Arc, 2018.
31. Lordăchescu I. *Viața și activitatea scriitorilor: Ce? Cât? Cum?* Chișinău: Editura Arc, 2017.
32. Marin M. *Didactica lecturii. Interacțiunea elev-operă literară din perspectiva atitudinilor și valorilor literar-artistice*. Chișinău: Editura Cartier, 2013.
33. Milancovici S. *Didactica predării limbii române*. București, 2013.
34. Norel M., Sâmihăian F. *Didactica limbii și literaturii române*. București, 2011.
35. Oprea Cr.-L. *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007.
36. Pamfil A. *Didactica limbii și literaturii române (pentru învățământul în limbile minorităților naționale)*. Cluj: Editura Dacia, 2000.
37. Platon E. (coord.) ș.a. *Procesul de predare/învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) în ciclul gimnazial*. Suport de curs. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011.
38. Popovici A. *Formarea competenței de audiere în procesul de predare-învățare a limbii române în școala alolingvă (ciclul gimnazial)*. Teză de doctor în pedagogie, Chișinău, 2012.
39. Roșcovanu V. *Bune practici. Dezvoltarea personalității elevului prin abordarea comunicativ-valorică. Portofoliu didactic la limba și literatura română*. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2015.
40. Sarivan L., Gavrilă M., Stoicescu D. ș.a. *Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev*. București: Educația 2000+, 2009.
41. Sâmihăian F. *O didactică a limbii și literaturii române: provocări actuale pentru profesor și elev*. București: Editura Art, 2014.
42. Stanțieru S., Codreanu A., *Limba și literatura română. Teste de pregătire pentru examenele de absolvire, clasa a IX-a*, Chișinău: Editura Lyceum, 2018.
43. Stoica A., Musteață S. *Evaluarea rezultatelor școlare. Ghid metodologic*. Chișinău: Editura Lyceum, 1997.
44. Șchiopu C. *Metodica predării literaturii române*. Pitești: Editura Carminis, 2009.

Site-uri utile:

45. <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
46. http://video.elearning.ubbcluj.ro/?page_id=538
47. <http://www.povesti-pentru-copii.com/>
48. <http://www.romanianvoice.com/>
49. <http://traditiidinromania.ro/category/legende>